

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LXI

Spalis - October 7, 1976

Nr. 40

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ATIDARO DURIS BETVARKEI

ST. PERMINAS

Pagal JAV konstituciją, niekas negali būti kuriuo nors būdu nuskriaustas, ignoruotas, arba persekiojamas dėl politinių pažiūrų. Konstitucija garantuoja daug asmens laisvių, jų tarpe ir politinio mąstymo laisvę. Kaip ir kiekvieną problemą, taip ir šią konstitucijos dalį galima privesti prie absurdo, įrodant, kad gerais norais ir pragaras grįstas! Šį priedimą prie absurdo atliko JAV civilinės tarnybos komisija (U. A. Civil Service Commission), aktyviai talkinant JAV civilinių teisių sąjungai (American Civil Liberties Union).

Visi gerai dar prisimena įvažiavimo į JAV procedūrą. Kiekvienoje anketoje riogsojo stambus ir šakotas klausimas: "ar priklausai arba priklausai organizacijai, kuri nepripažįsta demokratinės santvarkos ir ragina tokią santvarką kuriuo nors būdu sugriauti?"

Toks pat klausimas skambėjo gaunant JAV pilietybę. Toks pat klausimas buvo statomas prašant tarnybos. Ir standartinė 37 klausimų anketa, kurioje prašantysis privalėjo apibūdinti savo politines pažiūras, buvo pakišama kiekvienam, norinčiam gauti federalinį darbą.

Kaip kiekviena privati organizacija, lygiai ir federalinės įstaigos nenorėjo įvesti į savo sąstatą asmenų, kurie nėra ir nebus lojalūs JAV Konstitucijos esmei. Federalinės įstaigos kratėsi asmenimis, kurie eventualiai gali didžiai kenkti Valstybės aparatui, būdami tame aparate.

Kiekvienais metais vienas milijonas JAV piliečių įteikia prašymus, ieškodami federalinių tarnybų. Kiekvienas jų, bent anketoje, kurią pasirašo, privalėjo nurodyti savo lojalumą JAV Konstitucijai.

Nuo dabar užmirškite tuos lemtingus klausimus apie lojalumą Amerikai! Federaliniai Massachusetts, Connecticut ir Ohio teismai, išnagrinėję Civilinių teisių sąjungos skundus, nusprendė, kad klausimas apie priklausimą subversyvioms organizacijoms priešingas J. A. V. Konstitucijai, nes tai

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ DIDELIO DEBESIO...

Pirmosios prezidentinės diskusijos neatitiko lūkesčiams

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Skaičiuojama, kad 90 milijonų žmonių stebėjo pirmąsias taip vadinamas diskusijas tarp prezidento Fordo ir kandidato Jimmy Carterio. Prileidžiama, kad jos truputį pakėlė Fordo prestižą, tačiau reiktų stebėtis, jei jos būtų viena ar kita linkme palenkusios rinkimų rezultatus. Kol kas ir toliau pirmauja Carteris, nors ir žymia mažesne dauguma negu anksčiau, tai buvo laukiama ir be diskusijų.

Toronto universiteto prof. Marshall McLuhan, televizijos įtakos į mases tyrinėtojas, kalbėdamas kitą rytą NBC televizijos programoje TODAY pareiškė žinąs, kodėl per diskusijas nutrūko garso perdavimas net 26 minutėms! Girdi, net vielos negalėjo ilgiau pakęsti tokios nesamone! Asmeniškai negalėjau atsikratyti įspūdžio, kad abu kalbėtojus televizijai paruošė koks nors "graborius", tačiau juos nepaguldė, bet paliko stačius. Tiesa, po kiek laiko jie abu, ypač Carteris pagyvėjo, tačiau abu, nutrūkus garsui, paliko toliau stovėti lyg kareiviai, gavę įsakymą 'ramiai'. Tokioje

pozoje juk sunku ginėtis. Abiem, atrodo, buvo įkalbėta, kad geriau nedasakyti, negu pasakyti per daug. Rezultate tik labai entuziastingi kurio nors kandidato šalininkai galėtų sakyti, kad vienas 'nunešė' kitą. Iš Carterio buvo tikėtasi daugiau, iš Fordo mažiau. Užtat Fordas patiko 37% žiūrovų, Carteris 33%, o likusieji nesudarė savo nuomonės. Tai lietė patį stilių, kas gi liečia atsakymų turinį, Carterio atsakymai patiko daugiau, 63 prieš 59 punktų santykiu. Taip bent teigia TIME.

Jei norima geriau supa-

žindinti su kandidatu charakteriu būtų tiksliau jiems leisti pasiginčyti laisvai sėdint, viens kitą paklausiant, o tvarkai palaikyti turint tik vieną moderatorių. Sena ar kokia nauja tvarka sekančios diskusijos turėtų būti įdomesnės, nes turėtų suktis apie kiek siauresnį objektą — užsienio politiką.

★

Nors diskusijos neatnešė jokios staigmenos akylesniam laikraščių skaitytojui, mažiau besidominantieji, atrodo, buvo viliuojami pažadais sumažinti mokesčius. Carteris visai teisingai teikė, kad amerikinė mokesčių sistema yra siaubas. Lygiai taip pat teisingai Fordas at-

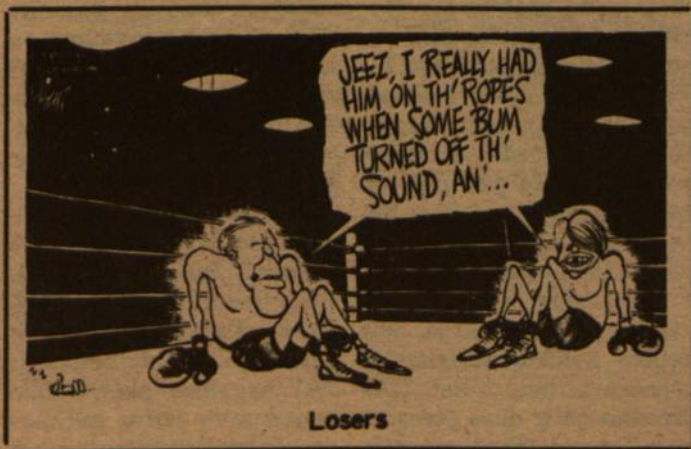
VIRŠUJE: Rudens vakaras Lietuvos bažnytkaimyje. Nuotrauka daryta Vytauto Augustino prieš II Pas. karą.

sikirto, kad mokesčių įstatymus surašė demokratų dauguma kongrese. Jis galėtų dar iliustracijai pridėti, kad tris kart mažiau uždirbdamas už Carterį, jis, prezidentas, moka daugiau kaip dvigubai mokesčių. Gal tai skambėtų kaip demagogija, o gal Fordas užmiršo.

Tokia aiški neteisybė išplaukė iš gero kongreso ir administracijų noro, paskatinti ūkinę ir kartais kultūrinę veiklą mokesčių lengvatomis. Tai privedė prie 40,000 puslapių įstatymų ir taisyklių, ir... neteisybės. Pvz. ir mažo namo savininkas gali neįrašyti į mokesčines pajamas savo paskolos nušimčių, ir didelio. Vienam tai gal šimtai, kitam jau tūkstančiai. Turtingesnis šiuo atveju laimi daugiau, bet ir jo veikla, pvz. turint didelį apartamentinį namą daugiau prisideda prie ūkinio gyvenimo sukimosi negu mažo. Pabandyk tik tą lengvatą nubraukti, koks kiltų triukšmas ir ūkinio gyvenimo sutrikimai.

Valstybė mokesčių lengvatomis taip pat skatina investuoti kapitalus į rizikingus ar mažiau pelningus

(Nukelta į 2 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Atkvalga*

Kas darosi Lenkijoje? Klausimas svarbus, nes Lenkija kol kas turi patį liberališkiausią režimą sovietų įtakos sferoje ir jo pasisiekimas ar nepasisiekimas leis spėti apie komunistinio režimo pasikeitimo evoliucijos kelių perspektyvas. Reikia atsiminti, kad Lenkija buvo vienintelis komunistinis kraštas, kurio režimas po 1970 m. riausių suminkštėjo, bet ne sugriežtėjo. Tas nuostabus

IŠ DIDELIO DEBESIO...

(Atkelta iš 1 psl.)

bižnius, kas irgi sunku prieštarauti. Juk alternatyva mokesčių lengvatom būtų tiesioginė valstybės parama ar net perėmimas įmonių.

Imkime iliustracijai Carterio siūlomą visuotinę nemokamą sveikatos draudimą, kurio jis neminėjo diskusijose. Kaip jį galėtum įvesti, nepadidindamas mokesčių? Pasitūrinčiams, kurie dabar patys turi sveikatos draudimus ar juos gauna kaip dalį atlyginimo, mokesčių padidėjimas gal ir nesudarytų skirtumo, bet vargšai, kurie draudimo neturi ir eventualiai gali pasinaudoti 'Medicaid', būtų mokesčių padidėjimu tam tikslui nuskriausti. Žodžiu, kaip nežiūrėti turtingam višados geriau negu vargšui.

Prisiminkime dar mokesčių nuolaidas bažnytinėms organizacijoms. Užpereito sekmadienio televizijos '60 minutes' programoje buvo rodomas apskrus, bet neraštingas pilietis, kuris duoda "Universal Life" tikybos kunigo (ministerio) pažymėjimą, kas tik paprašo ir prisiunčia auką. Už 20 dolerių jis išdavinėja net dak-taro titulą. Su tokiais pažymėjimais ar be jų, kiekvienas gali įkurti parapiją tik iš savo paties šeimos narių ir gauti kai kurių mokesčių lengvatų. Kas gi gali pasakyti, kad kokia nors tikybinė bendruomenė yra "tikra" ar "ne tikra". Pats Dievas tokių pažymėjimų juk neduoda.

Vienu žodžiu, gyvenimo praktika rodo, kad iš 60 milijonų dolerių pajamų, kurie įvairiais būdais išvengia valstybės išdo, 25% priklauso žmonėms, kurie turi grynų pajamų 50,000 dol. į metus ar daugiau. O tokie sudaro tik 1% visų mokesčių mokėtojų. Tai, žinia, ne-taisybė, bet jos negali pataisyti apie tai diskutuojant įsitempus "ramiai" ir turint tik tris minutes laiko atsakyti į vieną klausimą.

Visa tai vestų prie išvados, kad iš diskusijų buvo per daug laukta, už tat, bendrai paėmus ir buvo nusi-vilta.

reikšiny be abejo aiškintinas tuo, kad čia pat yra rusai, kurie bet koki liberalizma pakenčia tik iki tam tikro laipsnio. Tas supratimas ma-sėm įkvėpė drausmę, ypač kai įkūrėjęs Gomulką pakeitė Gierek, kuris savo jaunystę ir karo metą praleido Prancūzijoje ir Belgijoje, at-seit - Vakaruose. Šiais metais Gierekas atsidūrė panašioje situacijoje kaip Gomulka. Jis turėjo numalšinti kilusias riaušes, bet, priešingai Gomulkai, jis to pasiekė beveik be žmonių aukų. Sakoma, kad jis asmeniškai nedavęs įsakymo šaudyti į minią, o kai kur policija į gatves buvo pasiūsta be šaudmenų.

Riausių priežastis buvo ta pati. Sunki ūkinė padėtis, kurią vyriausybė dar daugiau pasunkino savo birželio 25 d. dekretu, pakeldama maisto kainas, ypač mėsos - 70%. Tai turėjo būti padaryta dėl įvairių priežasčių. Visų pirma Lenkija yra išskolinusi kapitalistiniams užsieniui (9 milijonai dolerių). Jos derlius dėl blogo oro du metai iš eilės buvo labai blogas. Dėl depresijos Vakaruose, Lenkijos maisto gaminių eksportas buvo sumažėjęs ir gaunamos kainos kritusios. Be to, vyriausybė viduje palaikė mažesnes produktų kainas primokėjimais, kurie siekė 2 milijonus dolerių į metus. Žemės ūkis Lenkijoje buvo paliktas privačioje nuosavybėje, vyraujant smulkiesiems ūkininkams. Jaunimas tačiau iš kaimo, kaip visame pasaulyje, bėga į miestus. Rezultate vidutinis ūkininko amžus pasiekė 65 su viršum metų ir atskirų ūkių našumas sumažėjo. Lenkijos vyriausybė, prieš pakeldama kainas, tam zondavo dirvą, per savo propagandos mašiną aiškindama jos reikalingumą. Tada tačiau buvo kalbama apie reikalingumą mėsos kainą pakelti tik 35%, bet ne 70%, kaip staiga buvo padaryta. Savaime aišku, kad tai prisidėjo prie žmonių įsiutimo. Kilus neramumams, valdžia kainų pakėlimą atšaukė tačiau visiems aišku, kad prie to vistiek reikės eiti, nors ir kiek lėčiau.

Tokioje situacijoje Gierekas susilaukė bažnyčios hierarchijos talkos. Abu kardinolai ir 75 vyskupai pasirašė atsišaukimą, ragindami tikinčiuosius 'garbingai dirbti' visų lenkų gerbūviui. Vyriausybė tą atsišaukimą visais būdais išpopuliarino, tačiau nutylėjo tą vietą, kurioje vyskupai ragina amnestuoti birželio mėn. riaušinius! Ta vieta pasirodė tik bažnytinėje spaudoje ir buvo perskaityta iš sakyklų sekmadienį rugsėjo 19 d.

Vyriausybė žada didelių reformų žemės ūkyje, kas reiškia kolūkių įsteigimą ir mechanizavimą. Bet toks žingsnis, jei ir duos geresnių rezultatų, tai tik tolimesnėje

ateityje. Kol kas keliems metams visiems reikės susiveržti diržus.

Savaime aišku, kad tokia situacija vyriausybę pastato ne tik prieš nepatenkintų masių, bet ir tam tikrų partijos sluoksnių opoziciją, kuri reikalauja griežtesnių žygių, už tai tikėdamasi atlyginimo iš Maskvos. Galimu Giereko įpėdiniu laikomas politbiuro narys ir 'aparačikas' Edward Babiuch, 53 m. Jis yra atsakingas už partijos organizaciją, tačiau mažai žinomas. Kol kas Brežnevas užstoja Giereką, kurį neseniai priėmė Kreme. Per Varšuvos pakto rudens manevrus Lenkijoje, Gierekas visur demonstratyviai rodėsi su sovietų krašto apsaugos ministru Dmitri Ustinovu.

***

Kaip ir reikėjo tikėtis, 5 'Front line' Afrikos valstybių prezidentai, būtent - Angolos, Mozambique, Zambia, Tanzania ir Botswana, pareiškė rezervų dėl Kissingerio Rhodezijos plano. Su pirmųjų dviejų valstybių prezidentais Kissingeris faktinai net ir nekalbėjo, savo derybų partneriais pasirinkdamas daugiau 'nuosaikiuosius'. Iš kitos pusės, jie ir no rėdami negali padėti Rhodezijos juodiesiems be ... sovietų pagalbos, kurios jie irgi prisibijo. Nepritarti iš principo Kissingerio planui, kuris numato Rhodezijos valdžios perleidimą juodiesiems per du metus, jie irgi negalėjo. ko jie pageidauja, yra JAV išsijungimas iš to plano igyvendinimo, tarpininko rolę perleidžiant silnai D. Britanijai, kuri Rhodeziją formaliai dar laiko savo kolonija, nors ji jau 11 metų tvarkosi savarankiškai. Jie, be to, ne nori, kad nauja tvarka būtų nustatyta pačioje Rhodezijoje - jie tam reikalui pageidauja konferencijos kur kitur. Tokiu būdu Kissingerio planas priklauso nuo Rhodezijos baltųjų susitarimo su to krašto juodųjų autoritetais, kurie sugebėtų pasipriešinti agitatoriams iš svetur.

***

Šiame krašte, Kissingeriui asmeniškai prašant, senato užsienio reikalų komisija atšaukė savo draudimą parduoti Saudi Arabijai 650 Maverick tipo raketų. To draudimo iniciatorius senatorius Clifford Case (R. NJ) aiškino, kad tos raketos nereikalingos apsigynimui ir gali būti panaudotos prieš Izraelį. Kissingeris aiškino, kad toks draudimas pažeis Saudi Arabiją ir pakenks JAV geriems santykiams su ja. Juo labiau, kad negavusi ginklų JAV-bėse, Saudi Arabija už savo naftą galės nuspirti jų Sovietijoje ar kur kitur.

Iš pirmo žvilgsnio opozicija ginklų pardavimui sunku suprasti. Juk gerai, kad Iranas ir Saudi Arabija, pagrindiniai naftos tiekėjai Vakarų pasauliui, nesitikėdamos JAV pagalbos, pačios ginkluojasi savo naftos šaltinius nuo galimos sovietų agresijos.

ATIDARO DURIS

(Atkelta iš 1 psl.)

grubus kišimasis į asmens įsitikinimus, tad turįs būti panaikintas šis politinio lojalumo klausimas anketose, prašant federalinio darbo. Atsiliępdama į tuos federalinių teismų nutarimus JAV Civilinės tarnybos komisija, koordinuojanti teismų nutarimus su gyvenamąja praktika, padarė revoliucinį nutarimą: anketos klausimas apie asmens priklausymą politinei organizacijai, raginančiai jėga, smurtu ar kitomis nelegalinėmis priemonėmis nuversti valstybinę santvarką, privalo būti išmestas.

JAV kompartija neturi savo programoje aiškiai formuluotų valstybinių perversmų nurodymų. Tatai ir leidžia kiekvienam JAV kompartijos nariui nuo dabar drąsiai brautis į atsakingus federalinius darbus. O į tokią vietą įsirioglinus savaip ir elgtis. Iki šiol žinojome, kad valstybė turi

jos apsaugojimui ir ginklus perka JAV-bėse. To reikšinio priešininkai aiškina, kad pirkdamos ginklus arabų valstybės apleidžia kitus reikalus ir yra priverstos galvoti apie naują naftos kainų pakėlimą. Be to, tie kraštai yra nepribrendę modernių ginklų panaudojimui. Jiems reikalingi specialistai-ins truktoriai, kurių Irane jau yra per 25,000 ir greitai laiku gali pasiekti 60,000 skaičių. Tai jau įvelia JAV į tų kraštų vidaus reikalus bei verčia palaikyti to krašto autoritarinius režimus. Be to, apsiginklavęs Iranas gali panorėti kontroliuoti ir arabų valstybių naftos šaltinius.

svarbias pareigas savo piliečių atžvilgiu: apsaugoti savo žmones nuo chaoso, nuoskaudų ir pražūties. Tokias pareigas valstybė gali pildyti tik tada, kada valstybės aparatas didžiai lojalus JAV Konstitucijai.

Tuo tarpu kompartija savo esme ir marksistinio mokymo išdavoje, buvo ir visad liks perversmine organizacija. Laikinas naiviųjų įtikinimas, kad kompartijos nuostatuose "nėra" perversminių paragrafų, tėra tik taktika, ne esmė. Juk ir teroristinių gaujų "deklaracijose" nėra akcentuota aklo teroro priemonių, tikrai "kova dėl savo idealų".

Todėl tenka nustebti JAV civilinės tarnybos sausu, formaliniu biurokratizmu, taip paviršutiniškai panaikinus itin konkrečiai apibūdintą iki šiol lojalumo Amerikos demokratinei santvarkai momentą.

AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATOR

Set up and operate single spindles. Excellent wages and fringe benefits, clean air conditioned plant. Minimum 2 years experience. Day Shift. Steady year round work. apply at:

PEGASUS

Division of Koehring Co.

2890 JOHN R ROAD

TROY, MICHIGAN

Or Call: NORM MILAM

313-689-9000

An Equal Opportunity Employer M/F (38-41)

WANTED AT ONCE

SLITTER OPERATORS

Steady employment for qualified men. All fringe benefits.

Apply in Person

ACCURATE STEEL PROCESSING CO.

401 Salliotte Road

Ecorse, Mich.

313-388-5800

An Equal Opportunity Employer M/F (34-41)

WANTED EXPERIENCED

DIESEL TRUCK MECHANIC

FOR 2ND SHIFT.

Good fringe benefits, working conditions, and top pay.

FT. WAYNE LEASING CO. INC.

Archbold, Ohio 43502

419-445-6876

(37-44)

U.S. POSTAL SERVICE STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Required by 39 U.S.C. 3685)			
1. TITLE OF PUBLICATION DIRVA		2. DATE OF FILING October 1, 1976	
3. FREQUENCY OF ISSUE MONTHLY		4. NO. OF ISSUES PUBLISHED ANNUALLY 12	
5. LOCATION OF HEADQUARTERS OR GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHERS (Not printers)		6. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE 13.00	
7. LOCATION OF HEADQUARTERS OR GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHERS (Not printers)		8. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE 13.00	
9. NAMES AND COMPLETE ADDRESSES OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR			
PUBLISHER (Name and Address) The American Lithuanian Press & Radio Ass'n, VILNIS Inc., 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44105			
EDITOR (Name and Address) Vytautas Gedgaudas, 2205 Stillman Rd., Cleveland, Ohio 44115			
MANAGING EDITOR (Name and Address) Vytautas Gedgaudas, 2205 Stillman Rd., Cleveland, Ohio 44115			
10. OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given.)			
NAME ADDRESS The American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS Inc./not for profit/, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44105, President Kazimieras Pocius, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46512.			
11. KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If there are none, so state)			
NAME ADDRESS NONE			
12. FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZED TO MAIL AT SPECIAL RATES (Section 132.122, PSN) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes (Check one)			
☒ HAVE NOT CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS ☐ HAVE CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)			
13. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION		14. AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS	
A. TOTAL NO. COPIES PRINTED (Net Press Run)		3604	
B. PAID CIRCULATION		3806	
1. SALES THROUGH DEALERS AND CARRIERS, STREET VENDORS, AND COUNTER SALES		450	
2. MAIL SUBSCRIPTIONS		2806	
C. TOTAL PAID CIRCULATION (Sum of B1 and B2)		3256	
D. FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CARRIER OR OTHER MEANS (SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES)		200	
E. TOTAL DISTRIBUTION (Sum of C and D)		3456	
F. COPIES NOT DISTRIBUTED		350	
1. OFFICE USE, LEFT OVER, UNACCOUNTED, SPOILED AFTER PRINTING		350	
2. RETURNS FROM NEWS AGENTS		---	
G. TOTAL (Sum of E, F1 and F2 should equal net press run shown in 13A)		3604	
15. I certify that the statements made by me above are correct and complete.			
SIGNATURE AND TITLE OF PUBLISHER, EDITOR, OR MANAGING EDITOR		SIGNATURE AND TITLE OF STOCKHOLDER, BONDHOLDER, OR OTHER SECURITY HOLDER OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If there are none, so state)	
Vytautas Gedgaudas, Editor			
16. FOR COMPLETION BY PUBLISHERS MAILING AT THE REGULAR RATES (Section 132.121, Postal Service Manual)			
39 U.S.C. 3626 provides in pertinent part: "No person who would have been entitled to mail matter under former section 4309 of this title shall mail such matter at the rates provided under this subsection unless he files annually with the Postal Service a written request for permission to mail matter at such rates."			
17. In accordance with the provisions of this statute, I hereby request permission to mail the publication named in item 1 at the special postage rates provided for in 39 U.S.C. 3626.			
SIGNATURE AND TITLE OF EDITOR, PUBLISHER, BUSINESS MANAGER, OR OWNER		SIGNATURE AND TITLE OF STOCKHOLDER, BONDHOLDER, OR OTHER SECURITY HOLDER OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If there are none, so state)	
Vytautas Gedgaudas, Editor			
PS Form 3526 (Page 1)		(See instructions on reverse)	

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

PRANAŠAVIMAI APIE 1980 METUS

Gal būt šiek tiek rizikinga pavadinti Tarptautinių strateginių studijų instituto posėdžio išvadas pranašavimais? Šiomis dienomis instituto suvažiavimas, vykęs Paryžiuje, savo darbotvarkės ašimi paėmė netolimos ateities vizijas — 1980-uosius metus.

Per du šimtus žinovų iš dvidešimt penkių valstybių tarėsi žmonijai gyvybingomis temomis. Kas tie žinovai? Valstybių užsienio politikos vadovai, diplomatai, aukštieji karininkai, techniniai ekspertai, žurnalistai ir rašytojai, rašę apie karo ir strategijos problemas.

Tenka pripažinti, kad pasitarimo esmė nubėgo sovietinių teoretikų įpiršta vaga: karas bus dėl pasaulio turtų padalinimo. Vadinamasis "Tretysis Pasaulinis", kurio alkanos ir neraštingos masės, turtingųjų valstybių malonėmis apdailintas chimeriška nepriklausomybe, visiškai nesuvokia demokratinės santvarkos tezių ir beveik visi jie pavirto žiauriausių personalinių diktatūrų lizdais. Nuolat kurstoma neapykanta valstybėms, kurios seniai egzistuoja, kurios susikūrė aukštą gyvenimo standartą, nebadauja, turi civilizuoto gyvenimo struktūrą. Tai padėtis, kurią atidžiai puoselėja Maskva. Tai atitinka marksistinėms tezėms: masės turi sunaikinti civilizaciją pasaulį. Kovų sąmyšyje patogu iškelti galvas pasaulio "tvarkytojai", lenininei gaujai, kompartijai.

Maskvos interesuose — "Tretysis Pasaulinis" visą laiką turi būti neramus, iliuzijų dirginamas, alkanas ir gerai ginkluotas. Todėl ginklų transportai plaukia į Afriką. Sudarę gerus būsimų karų prietilčius Azijoje, sovietai dabar kuria būsimą karo prietilčius Afrikoje.

Kissingerinė "Taikos" politika gali būti palyginta "gydymui": vėžį gydo aspirino tabletėmis! Ar taip galima vėžį pagydyti, vėžio ardumą galią panaikinti? Negalima. Reikia operacijos.

Ir Tarptautinis strateginių studijų institutas Paryžiaus konklavoje nedrąsiai

tarėsi apie "operaciją". Numatoma, atrodo žinovams, 1980-tieji metai gali būti strateginiais lūžių metais. "Tretysis Pasaulinis", nuolat sovietų ginkluojamas militariškai ir kurstomais — ideologiškai, prieis liepto galą. "Tretysis Pasaulinis" reikalauja duoti jam maisto, technikos, visų civilizuoto pasaulio gėrybių, lūpų pieštukus įskaitant. Reikalavimų pagrindas: jūs privalote mus šelpti, nes jūs turite kuo šelpti!

Humanitariniais sumetimais jau dešimtmečiais JAV atima iš savo neturtingų gyventojų duonos kąsnį ir gabena milijonus tonų grūdų į amžinai alkaną Bangladešą, į Indiją, kurių gyventojų veisimosi sparta tiesiog nepažabojama. "Tretysis Pasaulinis" nori daugiau: humanitarizmą jis nori paversti pasiturinčiųjų valstybių tarptautine pareiga. Pav. JAV derliaus našumas turi būti tarptautiniai kontroliuojamas ir kontrolės įstaiga įsako JAV kiek milijonų tonų grūdų, mėsos ir kt. duoti "Trečiajam Pasauliui"! Tuo tarpu "Tretysis Pasaulinis" turi tikrai vieną dosnų savo mecenatą, Sovietų Rusiją. Maskva dykai atveža didžiulius visokių ginklų transportus. Angolos "nepriklausomybė" ir jos santvarka — sovietinių ginklų ir Kubos raudonosios armijos veikimo padarinys.

Įtemptoji padėtis, kaip galvoja Instituto dalyviai kvėpia branduolinių ginklų aromatu. "Trečiojo Pasaulio" drąsa gali įžiebtį konfliktą, kada viskas bus mėsą ant "žūt būt" sprendimo kortos. Nauja konfliktų padėtis pareikalaus drastiško sprendimo, kurio neatras be branduolinių "grybų" auginimo. Ir čia Instituto akyse sustojo dvi viršgalybės: JAV ir SSSR. Ši populiari prielaida, mūsų akimis, negali išsemti svarstymų. Gal būt, kaip tikrai viršgalybės santūriai laikys branduolinių ginklų sandėlius užrakintas. Bet kitos valstybės turi jau pasigaminę atominių sprogmenų: Prancūzija, Kinija, net Izraelis...

Dėl mums nesuprantamų

IDEOLOGINĖS SROVĖS — TAUTINĖS SĄMONĖS UGDYTOJOS

IGNAS ANDRAŠIONAS

Kalbėti apie mūsų ideologinių srovių pastangas išlaikyti lietuvių Amerikoje nėra lengva pareiga. Juo labiau, kad gyvenimo tikrovėje galime pastebėti negiamų ženklų, kurie liudija lietuvių silpnėjimo kryptį. Tačiau ir šitokiomis sąlykomis įtaigojant tenka pasirinkti temai ieškoti atitinkamų prielaidų iškeltą problemą vispusiškai išryškinti.

Pirmiausia tenka surasti priimtina apybraižą lietuvių bei apibūdinti. Nūdieninė mūsų lietuvių išplaukia iš atgimusios Lietuvos tautiškumo. Tautiškumas sąmoningai išsikristalizavo į apčiuopiamai besireiškiančią lietuvių; lietuvių tapo sau tikslu, pakilo iki idealo. Ji glaudžiai yra suaugusi su tautinės nepriklausomybės valstybės mintimi, konkrečiai išsireiškiant, ji aiškiausiai remiasi lietuvių kalbos bendruomene. Kalba yra savita dvasinio pasaulio išraiška. Ja išreiškiami visuotiniai žmogiški turiniai, tačiau skirtingu būdu. Kalbėti ta pačia kalba reiškia turėti tą patį būdą. Tat savo esme būdama visuomeninė faktas, kalba glaudžiai ryšasi su tautos gyvenimu. Dažniausiai natūrali ją kurianti grupė ir yra kaip tik

sumetimų, 1980-ieji metai staiga pasidarė orweliškai grąsūs. (st. p.)

tauta. Kita vertus, pačiame tautos susidaryme kalba valdina nepaneigiamai žymų vaidmenį jos medžiaginio prado prasme. Kalba — tai neabejotina tautinė žymė, kuri išreiškia bei palaiiko tautos savitumo sąmonę, ją regimai išskiria iš kitų tautų tarpo. Ypatingą reikšmę kalba vaidina naujais laikais, kai romantizmas vienoje plotmėje pastatė kalbos bendruomenę ir tautiškumą.

Tautinio jausmo universalumas ir gaivališkumas kyla iš tautos kultūrinės prigimties. Kaip nėra žmogaus visai be kultūros, taip nėra žmogaus be tautos. Tautinės nepriklausomybės jausmas ir tautos apsprestas gyvenimo būdas sudaro gilią ir svarbią asmenybės žymę. Bandydamą šią žymę išrauti ar ją pakeisti individualas jaučia kaip pasikėsinimą prieš pačią asmenybę, prieš jo teises. Savo gilumu tautinis jausmas yra artimas religiniam. Komunizmas, kovodamas tiek su vienu, tiek su kitu, buvo priverstas pirmas nuolaidas daryti tautiniam jausmui. Tokių nuolaidų keliu Sovietų Sąjungoje komunizmas priėmė ir pasisavino rusiškojo imperializmo siekimus, sunkiai kovodamas su tautinio komunizmo idėja kituose kraštuose. Sukilimai ir pasipriešinimo sąjūdžiai prieš komunizmą Vengrijoje, Lenkijoje, Lietuvoje,

Ukrainoje, Kaukaze ir Čekoslovakijoje pirmiausia kėlė tautinės laisvės reikalavimą. Visa tai leidžia spėti, kad arba tautinis jausmas yra stipresnis ir gilesnis už religinį, arba jis lengviau ir greičiau virsta politinės akcijos stimulu.

Tautos veržlumas liečia dvi skirtingas sritis — kultūrinę ir visuomeninę. Tauta įsisavina individualiai sukurtas kultūrinės vertybės į vieningą sistemą ir ją perduoda iš kartos į kartą. Žmogus gyvena ir kuria laiką. Visi žmonės jų gyvenamojo laiko, arba teisingiau praeities yra apsprestai. Praėjusių kartų kūrybiniai laimėjimai yra dabarties kartos kūrybinė bazė. Ir šiuo atveju mūsų ideologinių srovių atsiekti ir kaupiami kūrybiniai darbai yra dabarties jų pasėkėjų gyvastingo sąmoningumo pagrindai. Žmonija vis dar būtų žemiausiame barbarybės laipsnyje, jei ji nebūtų galėjusi naudotis praėjusių kartų patirtimi. Nors pati žmogiškoji kūryba yra individualus procesas, bet žmogus dvasinės kūrybos srityje nėra auterkiškas, nes praeities kūrybinių laimėjimų visuma sudaro jo kūrybai pagrindą ir išeities tašką. Tauta gi yra vienas iš svarbiausių ryšių su praeitimi, ji, būdama tęstine bendruomene, eina iš amžių glūdumų, nešdama praeities kultūrinius turtus į sau būdingą integruotą kultūrinių vertybių sistemą. Tautinės tradicijos sudaro dabartinės kūrybos pagrindą ir suteikia jai istorinę perspektyvą. Atskiro individo kūryba savo ruožtu jungiasi į šią istorinę grandinę, praturtindama savo tautos kūrybinį lobį ir viršūnę veikdama kitas tautas ar net visą žmoniją.

Lietuvių, arba tautiškumo tikslas yra tautinė valstybė, kuri būtų tautinių interesų vykdytoja, kurios kultūrinė politika apsprendžiama tautinių tikslų, kurios teisė ir institucijos būtų pagrįstos tautinėmis vertybėmis. Kalbant apie tautiškumą, arba lietuvių galimą sakyti, kad ji yra tokia sena, kaip pati tauta, o vis dėl to įvairiais laikais ji nebuvo vienoda. Nereikia užmiršti, kad laiko dvasia nuolat ją veikė ir joje paliko atitinkamas savo žymes. Visais laikais vyksta skirtingas visuomenės įtaigojimas tautoje. Tai laisvas, savanoriškas įtaigojimas, kurio pagrindas ir variklis yra tautinio solidarumo jausmas, bendro istorinio likimo supratimas, neorganizuotos visuomenės nuomonės spaudimas. Tau-

(Nukelta į 4 psl.)

TIK NAUJIEMS SKAITYTOJAMS!

Už VIENĄ dolerį DIRVĄ gausit iki šių metų galo

Atsiųskit savo, ar savo pažįstamo, kuris dar neprenumeruoja Dirvos, adresą su 1 dol. ir nuo kitos savaitės gausit Dirvą iki 1976 m. gruodžio 31 d.

— — — — I Š K I R P T I — — — —

D I R V A
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu ..... dol. ir prašau siuntinėti Dirvą iki 1976 m. gruodžio 31 d.

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Ideologinės srovės...

(Atkelta iš 3 psl.)

ta lygi visiems, nes ji neturi organų ir joks individas negali atstovauti visą tautą, daryti sprendimus jos vardu. Individo lojalumas ir pareigos jausmas tautai paprastai yra stipresnis negu valstybei, nes bendro likimo jausmas rišamas su tauta. Valstybė organizuotas socialinis junginys, gali būti gan lengvai išorės ar vidaus jėgų suardyta, kai tauta natūralinis junginys, yra daug pastovesnė ir priešingoms jėgoms atparesnė.

Tautoje gimę įvairūs sąjūdžiai bei politinės partijos savo veiklos apimtyje yra užsibrėžę vykdyti tuos idealus, kurie sudarytų tautai tinkamas sąlygas savo medžiaginę ir dvasinę kultūrą plėsti ir ugdyti. Ir beveik be jokių didelių išimčių jie ir jos siūlo tautą padaryti valstybės pagrindu, jos organizacinį bei teritorinį išeities tašką. Šia proga turiu pastebėti, kad, kaip nurodo visuomenės mokslas, ideologija gyvuoja ir reiškiasi dar ir po to, kai ją sukurusi senoji visuomenės sąranga pasikeičia. Vienas pats faktas, kad senoji ideologija tebėra veiksminga, juk nieko nepasako, kad lygiai tuo pačiu metu nebūtų ruošiami pamatai naujai ideologijai, nes labai dažnai besiantinančios naujos gėdynės dvasia verčia šiuos žygius atlikti. Išeinant iš tos prielaidos ir žvelgiant į nūdieninę lietuvių tautos padėtį, reikia sutelkti visas turimas kultūrines vertybes ir tautos kūrybinę galią, kad lietuvių tautos dvasinis veidas būtų apsaugotas nuo mirtino sužalojimo. Todėl visos mūsų ideologinės srovės, kurios savo veiklos apimtyje yra įbrėžę būdus ir priemones

pagal savo pasekėjų pajėgumą ir gerus norus pasitarnauti istorinio likimo nukriaustai lietuvių tautai atlieka nelygstamos aukos darbą. Visos geros valios Lietuvos žemėje ir čia Amerikoje gimusios ideologinės srovės pagal savo supratimą ir pajėgumą pina tą gražiais kultūriniais ir politiniais darbais vainiką, kuris dabar ir ateityje bus panaudotas lietuviybės pagrindus stiprinti, jaunų ir į gyvenimą vėliau ateinančių žmonių širdis ir jausmus žadinti, kad jos plaktų ir aukotųsi mūsų tautos garbei ir dvasinių turtų kūrybinei gerovei.

Mūsų ideologinių srovių kultūrinis individualumas praturtina mūsų lietuvių visuomeninį gyvenimą savo įvairumu, suteikdamas jam platų kūrybinės išreiškos spektrą.

Nesunku išsivaizduoti, koks nuobodus ir pilkas pasidarytų mūsų visuomeninis lietuvių gyvenimas, jei mūsų ideologinės srovės išjungtų savo jėgom ir ištekliais palaikomą spaudą ir jei tai atsitiktų, tai tada visas mūsų dvasinis ir kultūrinis veikimas pasidarytų viena uniforminė išraiška, be ryškios kūrybinės dvasios ir veržlumo polėkių. Tačiau nesąmonė būtų saugoti srovių ideologijos individualumą, atsitveriant nuo kitų srovių kinų siena, nes kultūrinė izoliacija veda į kūrybinę stagnaciją, o įvairių srovių kultūrinės įtakos susidurimas iššaukia kūrybinio potencialo įtampą ir prisideda prie atskirų srovių kūrybinės dinamikos, svelko džentelmeniško lenkyniavimo. Kūrybinio potencialo įtampa skatina ieškoti humaniškumu persunktų pastangų ir visą lietuviybės

Rugsėjo 22 d. suruoštoje spaudos konferencijoje dr. K. Valiūno rezidencijoje Algirdas ir Pranas Brazinskai papasakojo savo odiseją. Nuotraukoje iš kairės: dr. K. Valiūnas, Algirdas Brazinskas, jo žmona Bernadeta (Miliauskaitė) ir Pranas Brazinskas. L. Tamošaičio nuotr.

veiklą skatina pakreipti sklandžia ir vaisinga kryptimi.

Jei šiandien mūsų lituanistinės mokyklos turi didelį rūpestį kaip įkvėpti lietuvių vaikams meilę mūsų tautos kalbai. Jei mokyklų vadovybės stengiasi įvairiais būdais ir priemonėmis turtinti savo auklėtinių dvasinį pasaulį kalbos niuansinėmis sąvokomis ir žodiniu lobynu, tai yra tik darbo pradžia, norint išauklėti sąmoningą, mąstantį ir vispusiškai išprusintą lietuvių žmogų. Žmogus yra vienintelė būtybė, turinti moralinę dimensiją. Jis ryškiai, net skausmingai jaučia savo individualumą ir moralinę atsakomybę, kuri yra jo vertės ir didybės pagrindas. Žmogus yra nelygstamos vertės, nes kiekvienam žmogui yra atvira galimybė save pateisinti ar pasmerkti pagal jo paties moralinių reikalavimų pajautimą. Šią galimybę turi kiekviena žmogiška būtybė — net kūdikis, kurio laukia moralinės alternatyvos ateityje, kai jo paties moralinis jausmas bus suformuotas negali būti nuo tos pareigos laisvas. Ir ši galimybė nėra išsemta iki pat žmogaus mirties. Nelygstamos žmogaus vertės idėja turi du aspektus: ji kreipiasi į kiekvieną žmogų, ragindama savo gyvenime siekti žmogiškosios didybės, kuri nėra dovana, bet visiems atvira galimybė, reikalaujama santykiuose su kitais žmonėmis pagarbos jiems, jų individualioms asmenybėms, jų žmogiškajai egzistencijai.

Valstybinė nepriklausomybė yra viena iš sąlygų, viena iš sunkiau apibrėžiamų aplinkybių kūrybai tarpti. Bet pati kultūra ir kūryba vis dėl to pirmiausia yra — žmogus, jo individuali įtampa, jo dvasinis vaisingumas, dieviška pasiaukojimo malonė širdies tiesai ir meno grožiui. Ir pagaliau visa tai turi lydėti darbštumas ir tvirto plieno neišsenkanti valia.

Ir šitoje vietoje atsiveria tas platus darbo laukas, kuriame gali rasti pakankamai darbo ne tik mūsų lituanistinės mokyklos, bet ir mūsų ideologinės srovės. Visos mūsų ideologinės srovės turi pakankamai gerai suorganizuotą spaudą. Spauda yra tas didysis variklis, kuris prisideda prie žmogiškųjų savybių ugdymo ir tobulinimo. Mūsų ideologinės srovės su savo spausdinto žodžio galia atlieka žymų vaidmenį kuriant ir ugdant naujas lietuviškai galvojančias ir tyra širdimi besisielojančias asmenybes Lietuvos ateities likimu. Visos mūsų ideologinės srovės savo istoriniais nuopelnais, savo išpuoselėtomis tradicijom sudaro didelę politinę ir kultūrinę jėgą. Gal būtų toji jėga nėra tokia, kaip skamba sambūrių, draugijų ir mūsų politinių partijų vardai ir kokie idealai jų įstatų paragrafuose surašyti. Tačiau, reikia pripažinti, kad tai yra mūsų kultūrinio ir politinio gyvenimo išryškėjęs veidas. Ir daugumai mūsų eilinės visuomenės žmonės jis tebėra ir liks tikrasis mūsų dvasinis lie-

tuviškas pasaulis, kuriame kaupiasi ir atsiskleidžia mūsų visų vaisingi polėkiai. Ir todėl tos grupės, kaip ir pavieniai kūrybingi individai yra tikroji mūsų dvasinio intelektualinio ir kultūrinio būvio dalis. Tai toji atsparos uola, ant kurios telkiasi lietuviškumas ir jam ateitis grindžiama. Iš tų sutelktų mūsų visumos dvasinių jėgų trykšta tautinė gyvybė, mitinė tautos valia ir laisvės ilgesys tėvynei intensyviau sutelkti stangas Lietuvos laisvei atgauti.

Todėl drąsiai galima teigti, kad mūsų ideologinės srovės ir jų spauda yra tie stebuklingi skulptūros menininkai, kurie lietuvių kilmės žmogui perteikia lietuvių tautos kultūros pradus ir tuo pačiu į jų dvasią, protą ir širdis įdiegia lietuvių žmogaus mąstyseną ir galvojimo būdą. Tik šitokios suformuotos asmenybės pajėgs lietuvių tautos ateities likimą pakreipti į didžios ir žmogaus širdžiai brangios laisvės kelius.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

GERIAUSIĄ DOVANĄ BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

**NORMANA
BURŠTEINA**

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINIS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(jstaigos) ir
677-8489
(buto)

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/2% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

KŪRYBA IR MOKSLAS

Aldonos Variakojienės kūrinių paroda

JURGIS GLIAUDA

Rugsėjo 25-26 dienomis dailininkė Aldona Variakojienė turėjo savo parodą Los Angeles Lietuvių tautiniuose namuose. Džiugus įvykis kukliame mūsų visuomeniško gyvenimo repertuare. Publika šiltai sutiko parodą. Gausus parodos lankymas ir toks prožiškas, bet reikšmingas reiškinys, paveikslų pardavimas, rodo — paroda buvo sėkminga. Netrukus jos dailės paroda bus Chicagoje Čiurlionio galerijoje.

Dailininkės vizitinėje kortelėje skambus vardas — Aldona! Taip ją vadina lietuviai ir nelietuviai. Artimiesiems ji meilesnė "Pūko" vardu: taip šeimoj ją vadino iš mažens. Nūn "Pūkas" talentinga ieškanti dailininkė, dominuojanti kūrybinės stichijos švitiesiais.

Parodoje buvo išstatyta penkiasdešimt darbų. Kataloge dominuoja alegoriški, pompastiški, net ekscentriški pavadinimai. Savo kūrybinėje stichijoje Aldona nemėgsta neapsisprendimo, nedasakymo. Kur kiti linke nerasti savo drobėi pavadinimo ir priversti žiūrovą sukti galva ties siužetu ir tema, Aldona griežtai atmeta to žanro įpilietintąjį "untitled". Kūrinių pavadinimų teorijoje prisimena senas ir visad šviežias anglių filosofo ir meno kritiko J. Rurkin aptarimas ("Modern Painters", t. III): "Pathetic Fallacy". Šis momentas kalba Aldonos naudai — pavadinimas judina, dinamina paveikslą. Tuo Aldona suartina žiūrovą su teze ir

tema, atskleidžia nuotaiką, kurioje poveikyje ieškota ir kurta.

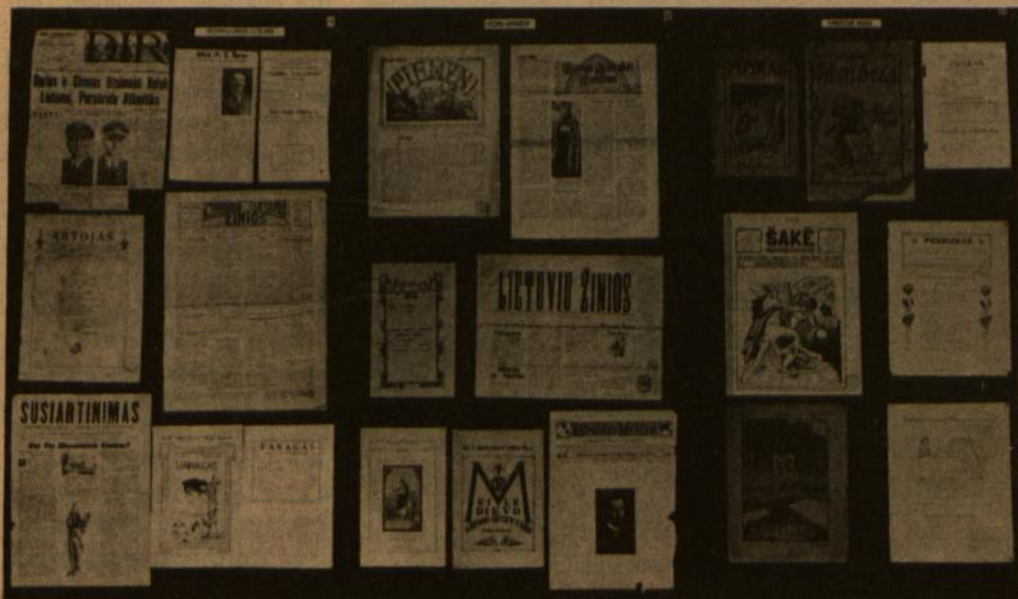
"Šelstanti banga", "Sugrižę sapnai", "Depresija" — geri Ruskin teorijos kūninijimai: Objektams suteikiamos subjektų savybės...

Nūdienis kūrybinis Aldonos pasaulis, kurį (fragmentai visumą) atskleidžia penkiasdešimt paveikslų, dvelkia į mus sielvartinga, daugiaspalvė, vienoj harmoningoj tecomėj išlaikyta melodija. Aldona nevengia susitikti su drama, spalvos gambiai surastos, nėra properšų tezinėje tysoje, forminė medžiaga palinkusi į neo-ekspresionizmo nuotakas. Aldona toli gražu neatsisako realių poveikdžių, bet ji ima juos įjungtus į savą faštasmagiriškas vizijas. Idėjos pedestalas tampa ir jo pavadinimas. Pavadinimas tampa Ariadnos siūlu, su kuriuo dailininkė leidžia žiūrovui keliauti po jos poieškių labirintus.

Jautri ir reikli estetiškam drobės apipavidalinimui, Aldona suveda spalvas ir kompoziciją į harmoningą jų simbiozę. Net griežtų definicijų temose viešpatuoja spalvinis balansas, realių poveikdžių kompozicinė darna.

Neretai jos drobė yra įdomus mini-essay: problema ir sprendimas šitokiai akcijai pasiimtame žanre. Tai našus metodas, introspekcija, subtilus gilinimasis į esmę, ir galis gręsti didaktikos ataidėjimais.

Parodos visuma suponavo pakilusios, peršviestos bangos įspūdį, kai vienu mo-

Clevelando leidiniai senosios lietuvių ateivijos parodoje.

Senosios lietuvių ateivijos veiklos ir darbų parodos New Yorke belaukiant

Apriškimo parapijos mokyklos patalpose, Brooklyne, Senosios lietuvių ateivijos parodos parengimas vyksta pilnu tempu.

Ekspozitai suvežti ir pradėti skirstyti į grupes. Jų yra virš 3000, neįskaitant knygų, o New Yorke organizacijos ir pavieniai asmenys, pasižadėję reprezentuoti vietinę veiklą, tik dalį tepristatė, nors laiko liko nedaug. Paroda bus gausi ir be didžiosios parengimų salės užims dar tris buvusios mokyklos klases.

Dr. Jonas Lenktaitis su talkininkais kasdien praleidžia daug valandų patalpose planuodami, kad būtų įspūdingesnė, patrauklesnė paroda. Po spalio 3 dienos

visos patalpos pereina parodos rengėjų žinion. Tada bus statomi stovai, dirbdinami specialūs stalai, dekoruojama salė — žodžiu, prasidės parodos apipavidalinimo darbas.

Paroda susidomėjimas didelis. Visa eilė organizacijų ir atskiri asmenys teiraujasi ir siūlosi talkininkauti.

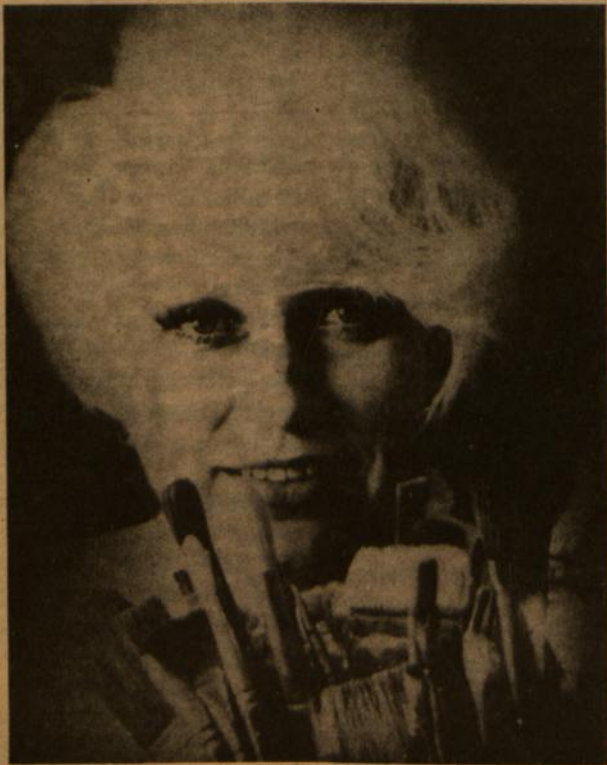
Paroda bus atidaryta spalio 24 dieną, sekmadienį, o uždaryma sekantį sekmadienį, o spalio 31 dieną. Abejais atvejais bus koncertacinėmis pamaldomis už senuosius lietuvių veikėjus.

Parodą atidarys Lietuvos

generainis konsuas Anicetas Simutis. Dr. Antanas Kučas, knygos "Lithuanians in America" autorius apžvelgs senosios lietuvių ateivijos reikšmę ir įtaką lietuvių kultūrai. Vėliau seks parodos apžiūrėjimas su paaiškinimais. Su paroda susipažinus žemojoje salėje bus kavutė su užkandžiais, kuriais jau rūpinasi moterys talkininkės.

Ši paroda įvyko Chicagoje, balandžio mėnesyje ir praėjo dideliu pasisekimu nors atėjusieji į parodos atidarymą neturėjo nei ma-

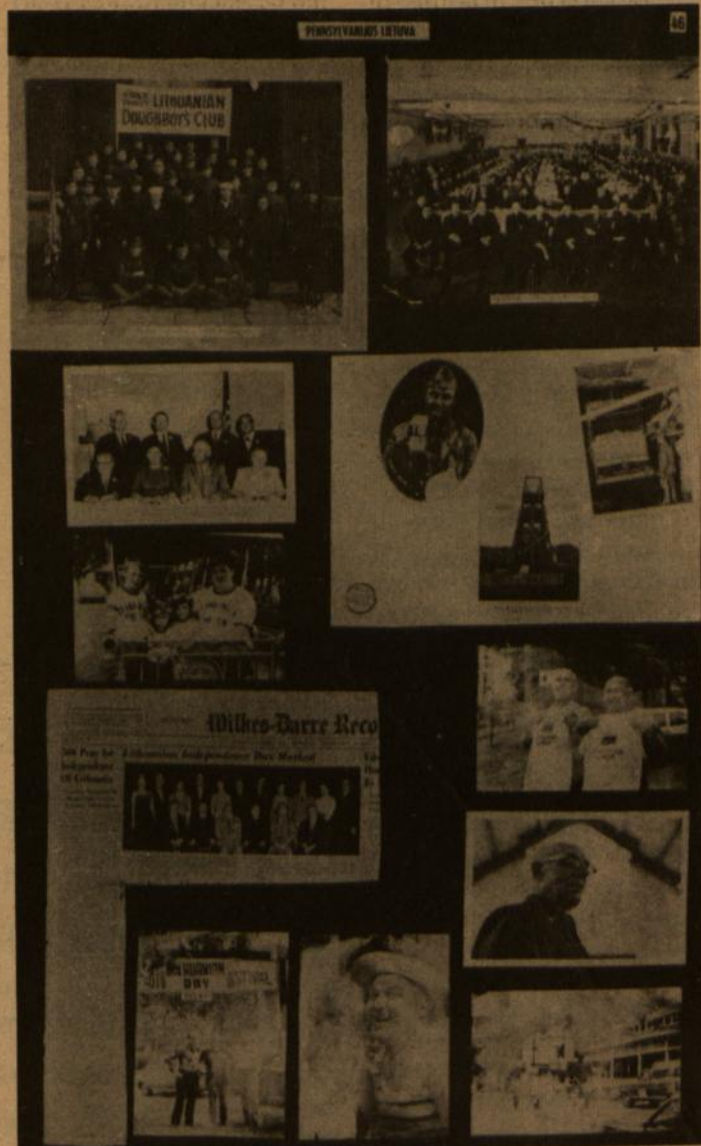
(Nukelta į 6 psl.)

Dail. Aldona Variakojienė

mentu daug įnoringų elementų — lyrikos, ir dramos, ir net melodramos — sujungti vienumon. Bangavimo ritmo ženkle paroda įgavo gerą ekspozicinę galią ir vientisumą. Tai nuotaikų apogėjaus ir nuoslūgio ciklas, spalvinių mini-essay problemų ir sprendimų pulsas.

Jos potepiai kategoriški, kai kada išieškotai — jautrūs, kitur drąsūs, tirštai — sultingi. Daug drobių turi deklaracinę prigimtį. Pedantai mėgsta tartis ir nutarti, kuriais meno srovei priskirti eksponuojamą parodoje dailininką. Tai yra dailininko iniciatyvos ir jo kūrybinio pasaulio siaurinimas. Veržliose Aldonos drobėse daug aštrių tezių, subtilių temų, sprendimų variantų. Parodos ašis yra: "aldoniška" idėjinė ir tapybinė interpretacija. Dailininkė išreiškia ne srovę, ne mokyklą, ji išreiškia save. Tai yra didžiausia vertybė kūrybiniame pasaulyje. Būdamas meno mėgėjas, pajutau jos parodoje mielą estetinį džiaugsmą.

Pennsylvanijos lietuvių praeities vaizdai senosios lietuvių ateivijos parodoje.

BIBLIOGRAFIJOS ŠALTINIS KURIS IR MUS DOMINA

Istorikų tarpe vis dejojama, kad mažai bibliografių liečiančių Rytų Europą. Tokių leidinių trūkumas ypač jaučiamas angliškai kalbančių skaitytojų tarpe. Paskutiniiais metais jau keletą tokių leidinių pasirodė — knygų rinkoje, tuo bent dalinai užpildant didelę spragą. Lietuviams įnašą davė bibliofilas Adomas Kantautas, dirbantis Kana-doje Albertos Universiteto bibliotekoje kaip retų leidinių skyriaus vedėjas, su

RAIMUNDAS LAPAS

725 psl. tomu "A Lithuanian Bibliography". Nors knygoje yra klaidų, bet jos nesumažina vertę, ypatin-gai todėl, kad šis bibliografinis leidinys yra pirmas šioje srityje anglų kalba. Tikekimės, kad Kantautas ateityje išleis ne tik papildytą laidą, bet ir atskirą knygą, kurioje būtų paskelbti įvairūs raštai liečią lituanistiką anglų kalboje — tiek knygoje tiek ir pe-riodikoje.

Šiuo metu lenkų kalboje pasirodė panašaus pobūdžio bibliografija, kuri savo tu-riniu beabėjo ir mums lie-tuviams įdomi. Tai yra "Polish American History and Culture. A Classified Bibliography" parašyta Joseph W. Zurawskio. 218 psl. Iš-leido Chicagoje Lenkų Mu-ziejus, kuriame Zurawski eina direktoriaus pareigas.

Knyga savo paskirtimi komplementuoja prieš 25 metus išleistą bibliografinį leidinį "Polonica America" parašyta Alfonso Wolanino. Wolanino leidinyje yra su-žymėta ir lenkų kalboje šal-tinių. Zurawski to ne tik vengia savo leidinyje bet ir visai nežymi. Vienu žodžiu, lenkiškai nemokančiam istorijos tyrinėtoji padeda susidaryti neblogą vaizdą įvairių lenkiškų temų iš pa-skelbtų šaltinių. Leidinys paskatino ir tuos, kurie gal-vojo, kad apie tai yra mažai paskelbta anglų kalboje. Protingai padaryta, kad ne-mini lingvistinių ir grama-tikos pobūdžio knygas. Knygoje vyrauja — Lenki-jos kultūrą senajame pa-saulyje, jos šaknys Ameri-koje ir jos atgarsiai Ame-rikos literatūroje. Per 1700 paskelbtų šaltinių atsisklei-džia gana aiškiai lenkiška-sis gyvenimas Amerikoje ne tik praeityje, bet ir da-bartyje. Tokiu pavyzdžiu nemažai: "Polish jokes", "lenkas Amerikos literatū-roje", "lenkiška muzika Amerikoje", "lenkiška ku-linarija Amerikoje" ir pa-našiai. Ypatin-gai tokių te-mų sisteminis katalogavi-mas yra sveikintas dabar, kai visas kraštas rimtai žvelgia į etninę identitetą. Tenka pridurti, kad ir lie-tuvių tarpe turėtų pasiro-dyti panašaus pobūdžio lei-dinys.

Knygoje yra 15 pagrin-diniai skyriai. Ypatin-gai yra išnagrinėta lenkų gyve-nimo Amerikoje šaltiniai: istorijoje, geografijoje, so-cialiniame gyvenime, religi-joje, kultūroje, moksle, eko-nomijoje, politikoje, užsien-ia reikaluose, literatūroje ir teatre. Kiekviename sky-riuje atidžiai surinkta pir-mačiai šaltiniai, kurie be-veik visi buvo pačio Zu-rawskio peržiūrėti, tokiu būdu išvengiant kokių ne-

tikslumų ar fantazijų.

Mums beabejo būtų įdo-mu sužinoti kas jame ran-dama iš lituanistikos sri-ties. Pasižiūrėjus greitai į pagrindinius pavadinimus įvairiuose skyriuose mažai lituanistikos randama, bet paėmus tam tikrus paskelb-tus šaltinius, be abejo atsi-rastų begalo daug medžia-gos. Kadangi knygos pa-grindas yra Amerikos len-kų gyvenimas, tai nerasime jokių pėdsakių iš Vilniaus praeities. Ir apie Adomą Mickevičių stebėtinai mažai įtraukta — vos penki šalti-niai. Iš jų, trys yra rašyti kaip mokslinės disertacijos JAV universitetuose ir ne-buvo niekur atspausdinti. Apie žymųjį lietuvį dr. Aleksandrą Kuršių (knygo-je pažymėta kaip Kucyusz) yra vienas šaltinis "Polish Men and Women Who Have Affected the History of the New World: A Cross Sec-tion of Poles Born Prior to the Civil War." Apie Kos-čiušką savaime suprantama yra net 20 šaltinių, nors iš jų tik 7 yra parašyti lenkų kilmės autorių. Įdomu pa-stebėti, kad tarp visų naujų leidinių atsiranda ir senas leidinys, išleistas 1812 New Yorke Pelsue ir Gould fir-mos ir parašytas paties Kosčiuškos "Exercise for Garrison and Field Ordinance Together with Ma-noeuvres of Horse Artille-ry... As Adapted to the Service of the United States."

Žinomų lenkų amerikie-čių tarpe netrūksta. Štai tik keli, kurių biografijos sužymėtos knygoje: Casi-mir Funk, Francis Hodur, Jan Kiepora, Ted Klu-szewski, Wanda Landowska Liberace, Helen Modjeska, Stan Musial, Edmund Mus-kie, Pola Negri, Ignace Pa-derewski, Sig Sakowicz, Al Simons, Leopold Stokowski, Bobby Vinton, Carl Ya-strzemski ir kiti.

Religiniame skyriuje ran-dama daug šaltinių apie įvairių lenkų bažnyčių Amerikoje, jų tarpe ir apie lenkų tautinės bažnyčios steigėją kun. Hudor. Lenkų tautinės bažnyčių istorijos šaltiniuose randame me-džiagos ir apie kun. Stepono Geniočio įsteigta lietuvių tautinę bažnyčią.

Studijuojant įvairių len-kų kolonijų aprašymus teko nusivilti su Pensilvanijos, o ypač angliakasių apylin-kių, istorinių šaltinių trū-kumą. Vos keli šaltiniai su-žymėti anglų kasyklų vie-tovėmis; po viena šaltinį randame dėl Freeland, Lu-zerne County, Mt. Carmel ir Shenandoah. Stebėtina, kad tik vienas šaltinis pa-žymėtas apie Shenandoah, nors šiame miestelyje buvo apsigyvenę daug lenkų, o apie garsųjį Mahanoy City visai nepažymėta. Čia vistik

Br. Murinas

Poilsis (aliejus).

MURINO KŪRINIŲ PARODA

Bronius Murinas, 1929 m. baigęs Kauno meno mokyklą, 1932-1935 m. meno stu-dijas gilino Paryžiuje ir įsi-gijo diplomą. Lietuvoje da-lyvavo beveik visose Lietu-vių dailininkų sąjungos ruoš-tose parodose. Atvykęs Amerikon savo kūrinių in-dividualines parodas suruo-šė Detrote, Clevelande, Los Angeles, Bostone, New Yor-ke ir penkias Chicagoje. Už akvarelinius paveikslus ame-rikiečių parodose yra lai-mėjęs penkias pirmąsias ir tris antrąsias premijas.

Dail. Murinas nepasiliko abejingas naujojo moder-niško dailės meno besireiš-kiančioms srovėms. Abs-traktinis menas be minties, be idėjos, be meninės daili-ninko savitvardos, be lini-jų, formų ar spalvų derinio yra tik gaminyš, bet ne kū-rinys. Jis turi teikti žiūro-vui šilimą, patrauklumą, nuostabą, bet jokių būdu

nesužadinti gailesčio ar pa-sipiktinimo. Dabar šitoks ultra - moderniškas meno krypties laikotarpis gyveni-me vyksta.

Ir lietuvių dailininkų kū-rinių parodų lankytojų pa-žiūros žymiai pasikeitė — iš realistinio į naujesnįjį, net kraštutiniškai moder-nišką. Aplinka veikia į kiek-vieną stebėtoją laikas kei-čia skonį. Dail. Murinas ab-straktinę meno kryptį taip pat mėgsta ir ją naudoja tik ten, kur jo nuosava filo-sofinė mintis ar kosminės apraiškos gali būti spren-džiamos. Jo sukurti gamto-vaizdžiai, natūrmortai ar abstraktinės kūrinių kom-pozicijos žėri skaidriomis lyrinėmis spalvomis bei po-etiniu nusiteikimu. Jo mei-lė spalvai gaivalingai ple-čiasi, bujoja ir nesiskiria nuo dailininko dvasinių po-lekių.

Dail. Br. Murinas dirba įvairiomis tapybos priemo-nėmis, akvarėle, akrilika ir aliejum. Akvareline techni-ka privalo daug didesnio įgudimo, techniškų plony-bių, pasiekiamų tik daug ir nuolat intensyviai dirbant. Ši technika sunki, ji reika-lauja ūmios orientacijos ir spontaniškos kūrybinės eks-tazės.

Šioje parodoje dailininkas išstatys 56 kūrinius: gam-tovaizdžius, abstraktines kompozicijas, portretus, at-liktus akvarėle, akriliu ir aliejum.

Paroda atidaroma š. m. spalio 15 d. 7 v. v. Čiurlio-nio galerijoje, Jaunimo cen-tre, Chicagoje. Tęsis iki spalio 24 d. Lankymas kas-dien nuo 7 v. v. iki 9 v. v., o savaitgaliais nuo 11 v. iki 9 v. v. Parodą ruošia Lietu-vių dantų gydytojų sąjūn-ga. (Iš)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Senosios lietuvių ateivijos...

(Atkelta iš 5 psl.)

žiausio. supratimo, ką jie toje parodoje matys. Ten ji buvo globojama dienraščio "Draugas" vadovybės. Šio dienraščio redaktorius Bronius Kviklys, keturtomio veikalo "Mūsų Lietuva" au-toriaus, būdamas įvairių lie-tuviškųjų kultūrinių verty-bių rinkėju, jau prieš dvi-dešimt metų susidomėjo se-nosios lietuvių ateivijos veiklos palikimu. Jam tal-kininkavo nemažai artimų draugų ir bičiulių, kuriems taip pat rūpėjo, kad, laikui bėgant, senosios lietuvių ateivijos veiklos duomenys neišnyktų nepalikę pėdsako. 80% visų vertingųjų paro-dos eksponatų yra Broniaus Kviklio nuosavybė. Jis su-tiko atvykti ir dalyvauti pa-rodos atidaryme.

Parodos kilnojimo po lie-tuviškąsias kolonijas aksti-nu yra jo jaunų dienų bičiulis Lenktaitis, kuris ne tik buvo aktyviu talkininku renkant eksponatus, bet ir prikalbėjo savo sėslų drau-gą Bronių pernai praleisti atostogas kartu važinėjant, lankant senąsias lietuvių ateivių kolonijas Pensyl-vanijoje ir kitose rytų At-lanto pakraščio vietovėse. Ten jie išlandžiojo zakristi-jų ir klebonijų palėpes, be-ieškodama jau užmirštų, se-niai nereikalingų pirmųjų lietuvių ateivių pėdsakų.

Parodos pasisekimu ir idėjos puoselėjimu iš karto susidomėjo Apreiškimo pa-rapijos klebonas kunigas Pranas Raugalas, pats čia gimęs, išsimokslinęs, pui-kiai kalbąs lietuviškai, lie-tuviškųjų parengimų prita-rėjas.

Parodos globėjai yra: kun. Pranas Raugalas, kun. Juozas Dabrauskas, MIC, Marijonų provincijolas, pre-latas Juozas Karalius, She-nandoh, Pa., "Draugo" ad-ministratorius kun. Petras Činikas MIC, ypač daug prisidėjęs, kad šioji paroda Chicagos burmistro būtų specialiai atžymėta. Jie vi-si pasižadėjo atvykti į pa-rodos atidarymą.

Teodoras Slapšys

SPAUDOJE PASIŽVALGIUS

Lietuvos klausimas Washington

Po Vengrijos įvykių, Pabaltijo padėtis pasunkėjo. Palaipsniui išnyko atskiras "stalas" valstybės departamente, nors vėliau tebekabo. Man dirbant Amerikos Balse, teko išgyventi visokias "dvasias" — ženevos, Camp David, Vienos ir kt. Padėtis smuko, kai 1962 m. birželio mėn. prez. Kennedy kalbėjo American universiteto iškilmėse Washington, aiškiai tiesdamas Maskvai ranką. Dar seniau, kai Kerstenas norėjo visų valstybių atstovams Jungtinėse Tautose padalinti savo komisijos dokumentaciją ir rekomendacijas, departamentas nesutiko dalinti rekomendacijų. Esą, daug kas Pabaltiją aneksiją pripažįsta, o bet kuriam siūlymui Junt. Tautose pravesiti tenka daugelį mėnesių dėti su kitų šalių atstovais, kurie nieko negali skelbti be savo vyriausybės pavedimo. Tad netenka prašyti "žandinės".

Kongresas pravedė rezoliuciją dėl "valstybių belaisvių", kurioje suminėta visa eilė tautų (Idel Uralas, Kazokija, ir t.t.) šalia nepriklausomybės netekusių valstybių. Nei vienas prezidentas nenorėjo visas tas šalis įvardinti savo proklamacijose. Po Kennedžio išrinkimo, vienas lenkas pateko aukštoms pareigoms valst. departamente — ir Baltųjų Rūmų ryšiams su taut. grupėmis palaikyti. Jis įpilietinio ne anglų kalba spaudą: valstybės sekretorius pradėjo į pusmetines "konferencijas" kvieisti ir tos įvairiakalbės spaudos atstovus, kurie galėjo valst. sekretorių ir prezidentą klausinėti. Prez. Johnsonas tos tvarkos laikėsi. Prie Nixono — anas lenkas buvo iškeltas kitur, jo vietą užėmė neryškus estas, ir pradėjo reikštis visokie "etnikų vadai" — vienos ar kitos politinės partijos bazei stiprinti įvairios kilmės piliečių masėse. Na, ir patsai "vadavimas" tapo fotografavimosi pramoga.

Prez. Nixonas ir viceprez. Agnew buvo baltiečių "rezoliucijų komiteto" garbės nariai, ir tvirti antikomunistai. Deja, užsienio politiką dirigavo ne oficialus ir tvirtas valstybės sekretorius — su "policy officers" aiškintojų minia, bet Baltuosiuose Rūmuose įsitaisęs svetur gimęs profesorius, ne "etnikas", su savo "policy officers" minia. Pabaltijo stalas pranyko — tik jau ni vyrukai, po "tūro" Maskvoje ar rytų Europoje, dirbą Vengrijos ar kitame skyriuje, prikerigia nesamą

DR. KOSTAS R. JURGĖLA
Buvęs Amerikos Balso
lietuvių skyriaus
viršininkas

Pabaltijo titulą. Nixonas milijonus žmonių apvylė, kai jo patarėjas, "jėgos pusiausvyros" ideologas, tapo oficialiu valst. sekretorium ir pasuko į Maskvos bučią.

Dar Johnsono laikais, oficialus Europos reikalų vadovas departamente davė parodymus senato užs. reikalų komisijai. Paklaustas apie Maskvos peršamą "Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją", kurios tikslas tėra įteisinti sienas ir status quo, tasai pareigūnas (dabar ambasadorius Vak. Vokietijai) atsakė: "Mes irgi to nenorime, tik dabar ne laikas". Na, laikas atėjo Nixono ir Fordo laikais. Pernai liepos 25 prez. Fordas priėmė baltiečių ir rytų europiečių kilmės "vadovus", ir užtikrino, kad JAV nepripažįsta ir nepripažins Pabaltijo ir rytų Europos pavergimo. Jo klausėsi ir valst. sekretorius, stebėjęs sukvietuosius "disidentus". Prezidento žodžiai apie pabaltijį ir rytų Europą buvo įtraukti į jos pasakysimą žodį aerodrome, kitą dieną išskrendant į Europą. Tačiau jis tų žodžių neskaitė — "nebuvo suredaguota". Helsinkyje ir kitur Europoje jis nieko neužsiminė apie Pabaltijį ir Helsinkyje pasirašė dokumentą, kuris skelbia "dabartinių sienų Europoje" šventumą ir neleidžia sienų klausimo kelti — nebent dvišalių susitarimų keliu.

Sugrįžęs iš Europos, prez. Fordas buvo trijų televizijos tinklų vyriausiųjų korespondentų paklaustas, kodėl jis neskaitė savo žodžių apie Pabaltijį ir Helsinkyje neužsiminė apie Pabaltijį, bei pasirašė "dabartinių sienų Europoje" šventumą. Prezidentas atsakė, jog visi tie dalykai buvo "taikos konferencijose Jaltos, Potsdamo ir kitur nustatyti". Jo liepos 25 pareiškimas ir pa-

sikalbėjimas su CBS, NBC, ABC buvo paskelbti savaitiniuose Prezidento raštų ir kalbų rinkiniuose.

Po kiek laiko "etnikų vadai" pradėjo teirautis apie tai, ir apie valst. sekretoriaus naują "doktriną", apie "organišką telkimąsi su Maskva". Na, šiemet vasario mėn. prez. Fordas pasirašė raštą estams, po to lietuviams, galop latviams, kad Helsinkis nekeičia politikos. Tačiau — šie trys prezidento pasirašytieji raštai nebuvo paskelbti Prezidento dokumentų rinkiniuose. Regimai, tai tėra rinkiminės kampanijos dalykas, kai valstybės sekretorius yra smerkiamas, o prezidentas vistiek ketina jį pasilaikyti.

Man teko JAV europinę politiką studijuoti, besirušiant daktaratui istorijos srityje. Po to, per 23 metus dirbau toje srityje — pradžioje valstybės departamente, paskiau USIA (Informacijos Agentūroje). Tai, gi, nusimanau ne tik teoriškai, bet ir gyvenimo praktikoje. Seniau skaitydavau atitinkamų pareigūnų pranešimus apie susitikimus su baltiečių delegacijomis. Vos nenukentėjau, kai, daugelio raginamas, apsilankiau stebėti apklausinėjimus Simo Kudirkos reikalu — ir buvau pažįstamų kongresmanų įtemptas į Hays komisijos pasitarimą, ir po to USIA turėjo aiškinti komisijai kas nuveikta. Tie aiškinimai, žymia dalimi dėl Liet. Tarybos atlikto darbo, buvo labai gerai priimti. Bet drauge turiu pasakyti, kad daugelis karjeros pareigūnų neturi tvirtų moralinių ir teisinių įsitikinimų. Daug kas jų gerbia "galybės pusiausvyros" dėsnius, t. y., taikstymąsi ir šunuodegiavimą. Aiškius prezidento ar kito pareigūno pareiškimus — šalies tarnautojams po visą pasaulį dėsto ir aiškina "policy officers" minia be jokio nugarkaulio.

Santykiuose su sostine privalomas nuolatinis bud-

ALT S-gos pirm. Emilija Čekienė spaudos konferencijoje dr. K. Valiūno rezidencijoje kalbasi su jaunaisiais Bernadeta ir Algirdu Brazinskais.

L. Tamošaičio nuotr.

rumas, nesusivedžiojimas, įkyrus aiškinimasis, — ne vien fotografavimasis ir aklas pasiklojimas. Valdžios, ir abiejų politinių partijų pareigūnai turi gerbti "etnikų vadovus" ir jų dėsčius ir tų nusistatymų laikytis gyvenime. Tačiau jie gerbs juos tik tuo atveju, jei bus tikri, kad tie taria-mieji vadovai, nepaisant kuriai partijai jie dirba, nesudvejos ir atsimes nuo tos partijos ar pareigūno, kuris nesilaiko principų ir įsipareigojimų, ir mėgina juos suvedžioti. Reikia laikytis savigarbos.

Lietuviai nuėjo ilgą kelią ir prisidėjo prie Amerikos vystymo, kultūrinio praturtinimo, institucijų tvirtumo ir šalies gynybos. Mums nėra ko gėdintis. Mes esame dalis tos "land of the free and the home of the brave", ir neleiskime tų dalykų niekinti.

Karys, Nr. 7, 1976.

OPPORTUNITY FOR EXPERIENCED ALL AROUND MILL HANDS Experienced on HORIZONTAL & VERTICAL MILLS. Be able to set up & operate, work from blue prints & close tolerance. Air conditioned shop & all benefits. CENTURY TOOL CO. 32201 N. Avis Dr. Madison Heights, Mich. 48071 E.O.E.

(34-40)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Paskutinė šių metų ekskursija į Lietuvą išvyksta iš BOSTONO ir NEW YORKO GRUODŽIO 22 D. ir grįžta SAUSIO 5 D. /Leningradas, Vilnius, Kaunas, Ryga, Maskva ir Helsinkis/

KAINA TIK \$875.00 /double occupancy/

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų, su papildomu mokesčiu, New Yorke.

GRUPĖSE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS — NESIVĖLUOKITE!

1977 metų ekskursijos į LIETUVĄ prasideda balandžio 6 d. Registracijas priimame dabar.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Air fares subject to changes and Government approval.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos sutvarkoma reikalingas iškvietimo dokumentas.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

Šaltasis karas... (4)

Flirtas su išvaduotais

Generolas Gehlenas rašo: "Aš dar dabar tikiu, kad mes (vokiečiai) galėtumėm pasiekti mūsų 1941 kampanijos tikslus, jei ne kenksmingi Adolfo Hitlerio įsikišimai... Hitleris siekė užkariauti erdvę (lebensraum) ir tai reikalavo rusų valstybės sunaikinimo. Mes generaliniame štabe įsivaizdavome daugiau nuosaičių ir realų politinį spaudimą, kuriame Rusija liktų egzistuoti. Mes supratome, kad tas milžiniškas kraštas, su gausybe gyventojų ir retų žaliavų šaltiniais, galutinai analizei galėtų būti užkariautas — ar tiksliau išvaduotas iš komunizmo — tik su pačios rusų tautos pagalba. Tai buvo dar įmanoma ir po 1941-42 m.m. žiemos nepasisekimų. Mes galėtumėm laimėti rusų simpatijas vien dėl jų tautinio išsilaikymo instinkto — jau nekalbant apie jų neapykantą komunizmui bendrai ir Stalino sistemai ypatinai. Hitleris atsisakė tačiau tam patikėti kiekvieną progą, kai jam tas buvo siūloma".

"Hitlerio nesugebėjimas išnaudoti rusų nusiteikimą, kurių dauguma karo pradžioje mums parodė tikrai šiltus jausmus, buvo didesnė klaida negu strateginiai apsiskaičiavimai. Mes pakartotinai matėme, kaip Hitlerio satrapai Koch, Sauckel ir Kube žmonių viltis pavertė neapykanta vokiečiams..."

Tiems, kurie patys pergyveno vokiečių okupaciją, tai nereikia plačiau aiškinti. Tai jau prieš šimtą metų suprato didysis vokiečių karo teoretikas Karl von Clausewitz, kurį studijavo Leninas, bet ne jo tautietis Hitleris.

Išėjimų netrūko. 1938 metais generalinio štabo viršininkas gen. Ludwig Beck aiškino Hitleriui, kad jo politika vedanti prie pasaulinio karo, į jį įsijungiant ir JAV, o tokį konfliktą Vokietija yra per silpna laimėti.

Planuojant žygį į Rusiją, jo vyr. vadas maršalas von Brauchitsch bei jo štabo viršininkas Hitleriui pareiškė abejonių dėl jo noro siekti totalinio laimėjimo realumo, jau vien dėl tiekimo problemų. Hitleris tačiau buvo įsitikinęs, kad jis gali sunaikinti rusų pasipriešinimą per kelias savaites...

Vėliau generolai negalėjo įtikinti Hitlerio dėl tos paprastos priežasties, kad jis, nepaisant visų jų išėjimų, karo pradžioje pasirodė teisus. Visais atžvilgiais stipresni vakarai nesugebėjo jam pasipriešinti iki žygio į Rusiją pradžios ir pagaliau to žygio pirmi-

niai pasisekimai bylojo prieš generolų išėjimus.

"Kur tik mūsų kariai pasirodė, — rašo Gehlenas, — jie visur buvo sutikti kaip išvaduojojai su gėlėmis. Išsitos rusų formacijos, net pulko ir rečiau divizijos stiprumo, metė savo ginklus. Pirmaisiais karo mėnesiais dezertyrų skaičius, jau nekalbant apie milijonus karo belaisvių, pralenkė mūsų drąsiausias viltis. Vieną Ukrainos miestą taip užėmus vokiečių kalnų šaulių korpusui, to štabo viršininkui pulk. Herre atėjo mintis paprašyti gyventojų atstovų keliolikos vyrų sargybinių pareigom. Už valandos prisistatė 50 savanorių..."

"Trijose Baltijos respublikose Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje — kurias rusai okupavo 1940 metais — tautinės nepriklausomybės prisiminimas buvo dar labai gyvas. Lietuviai, latviai ir estai tuč tuojau pasisiūlė padėti, tikėdamiesi taip atstatyti savo kraštų nepriklausomybę. Ukrainiečiai, kaukazičiai ir turkų kilmės tautos tikėjosi būti ne tik išvadautos iš Stalino prispaudos, bet ir savo tauti-

nių aspiracijų išsipildymo, nors gal ir ne iki tokio laipsnio, kokia jų politikai užsienyje norėtų. Po dvidešimt metų neteisybės ir teroro, jau vien atstatymas elementariųjų žmonių bei nuosavybės teisių, paskatintų daugumą sovietų imperijos gyventojų vokiečius paremti. Kasgi būtų natūraliau, negu išnaudoti tas nuotakas?"

"Garbingas rankos ištiesimas sovietų pavergtom tautom ir padaryto įsipareigojimo laikymasis galėjo mūsų žygį paversti išvadavimo karu, kuris greitai pasibaigtų mūsų naudai..."

Paties Stalino sūnus, patekęs į nelaisvę, pareiškė jį kvėčiusiam Latvijos vokiečiui Strik-Strikfeldtui: "Vie nintelis daiktas, kurio mano tėvas bijo, yra tautinio režimo atgijimas. Bet tokio žingsnio jūs niekuomet nepadarysite." Kai kvotėjas paklausė kodėl, Stalino sūnus atšovė: "Dėl to, kad mes žinome, jog jūs atėjote neišvaduoti mūsų krašto, bet jį užkariauti."

Nepaisant tokio Hitlerio nusistatymo, vietos kariuo-

LEARN WELDING!
AT

ati

AIRCO Technical Institute

1361 E. 55 St.

431-1050

Registration for fall classes available now. Day and evening courses.

• Arc, Mig, Tig., oxy-fuel • Pipe welding blueprint work • Placement assistance • Approved for veterans • Eligible for Federally-insured loans and grants.

Accredited by the National Association of Trade & Technical Schools. Licensed by Ohio Board of School & College Registration (Reg. no. 71-04-02317)

(39-41)

LIETUVIŲ FONDO
PLANAI

Rugsėjo 22 d. įvyko Lietuvių Fondo posėdis. Vasa-

menės vada! instiktyviai pradėjo flirtuoti su išvaduotais. Jie pradėjo verbuoti savanorius įvairiomis pagalbiniomis pareigom. Kiek iš viso buvo tų HILFSWILLIGE sutelkta, nustatyti neįmanoma, nes atskiri vada! vengė duoti tikslus skaičius. Galima tačiau prileisti, kad 1943 m. viduryje jų buvo bent 320,000. Vien tik vokiečių 18-toji armija turėjo 47,000 HIWIS.

Kitame Nr.: Vlasovo tragedija.

ros metu visas lietuvių dėmesys buvo nukreiptas į tautinių šokių šventę, todėl įplaukos į Lietuvių Fondą buvo kuklios. Norima suintensyvinti antrojo milijono vajų, ruošiami laiški tautiečiams, kurie jau nekalba lietuviškai. Ieškoma būdų įtraukti naujus narius, ypač iš pirmųjų ateivių kartos. Šiuo metu valdybos nariai stengiasi kuo geriau suorganizuoti vajaus banketą spalio 30 d. Jaunimo Centre. Bilietai į banketą gaunami Lietuvių Fondo raštinėje — 2422 WW. Marquette Rd., Chicago, Ill., telef. 925-6897, kaina \$12.50 asmeniui. Nauji nariai ar narės padidinę savo įnašą \$100.00 ar daugiau, gauna du bilietus į banketą ir dalyvauja kaip svečiai.

Apie Lietuvių Fondo svarbą lietuvių švietime jau buvo daug rašyta. Šelpiamųjų nemažėja, o daugėja, todėl Lietuvių Fondas nesustojo vietoje ir, užbaigus pirmą milijoną, sparčiai žengia į antrą. Lietuvių Fondas kreipiasi ypač į tuos asmenis, kurie nėra dar jos nariais, tapti jais ir savo finansine auka prisidėti prie lietuvių išlaikymo. Taip pat kviečia visus esamus narius, kurie negalėdami padidinti įnašų, dalyvauti bankete, įsigyti bilietą už \$12.50, ir tuom paremti šį vajų. (mr)

DESIGNER
MINOR LAY-OUT

MEDIUM SIZE
AUTOMOTIVE PARTS
MANUFACTURER
HAS OPENINGS IN
ENGINEERING DEPT.
FOR DESIGNERS
AND MINOR LAY-OUT
WITH EXPERIENCE IN
AUTO BODY HARDWARE.
GOOD WORKING CONDITIONS.
FRINGE BENEFITS
AND OVERTIME.

APPLY IN PERSON

FERRO Mfg.

1380 E. WOODBRIDGE
DETROIT, MICHIGAN 48207

WANTED
MASTER TOOL
&
DIE MAKER

Experience in Carbide grinding & progressive dies.
Apply call or write to:
LEE BIRCH GRAHAM MCINTYRE or
WM. L. KEADY, Jr.
ADVALLOY INC.
844 E. CHARLESTON RD.
PALO ALTO, CALIF. 94303
415-494-7171

(37-43)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Tel.: 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1634
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0686
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6786
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6746
Hartford, 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	246-2346
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N.Y. — 324 E. 9 St.	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	473-9746
Woodhaven, Queens, N.Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250
Lakewood, N. J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
Herkimer, N. Y. — McKennan Rd.	315-866-3939

SPAUDOS IR KASDIENYBĖS

(2)

PANORAMA

3. Lietuvių Charta arba
Dead End

Čia noriu paliesti keturias mūsų laikotarpį dominuojančias problemas, būtent: savitarpio vienybę, lietuvių, santykius su Kraštu ir Bendruomenės "reorganizatorius".

Su ta mūsų vienybe darosi įdomūs dalykai. Per privačius pokalbius mes paaiškiname ir nusiskundžiame vienybės stoka ir, atrodo, tęsiame be galo tą pačią dainelę, kurią pradėjome Aušros ir poaušriniais laikais, traukėme toliau nepriklausomoje Lietuvoje ir, pagaliau, atsivežėme į tremtį — žodžiu, mus yra apėdusi nesugyvenimo psichozė, o tuo tarpu, braidydama po mūsų periodiką, kurią, galima sakyti, aš prenumeruoju visą, to nevienybės erzelio tiek jau daug neužtinku. Kas be ko, lietuviai dažniausiai pasislėpę po slapyvardžiais, kartais apšaudo vienas kitą iš ambicijų patrankelių arba ideologijos bauginimų, bet šiaip jau mūsų periodika prisilaiko santūraus, sakyčiau, kūrybiškai pozityvaus tono. Tik mūsų "sostinėje", Chicagoje, dažnokai prasiveržia juodi, tiršti dūmeliai, bet ir

tai daugiausia tik iš vienos stovyklos. Pamirktų nesantaikos rašalinėse plunksnų žvangėjimas kartais atbanguoja ir iki periferijų, bet kažkokių bangų neišjudina ir mums pro vieną ausį įeina, pro kitą išeina.

Tad, man rodos, kad ta įsipilietinusi galvosena apie mūsų savitarpio nesugyvenimą yra gerokai išpūsta. Kad ir apsiųpykdami ir pasiginčydami, mes vis vien jaučiamės esą vienos šeimos nariai ir gerai suprantame, kad vienybės ideologija — filosofija ar pasaulėžiūra, nesvarbu kaip pavadinsime — lieka tas pagrindinis vėžimas, kuriuo mes dar galime stumtis per mums nepalankiai nusiteikusias svetimtųjų minias, kad tik, laikydamiesi vieni kitiems už rankų, mes dar galime būti naudingi savo tautai ir kovoti už jos ateitį.

Didelio pasirinkimo mes neturime: arba sąmoningai, nuoširdžiai ir neveidmainiškai pripažinsime ir stengsimės įgyvendinti vienybės idėją, arba, nuo jos nuslydę, nesugyvensime iki tokio stovio, kai mūsų gyvenamų kraštų šeiminiškai suguldys mus į karstus, be didelių ceremonijų palaidos tautybių kapinyne, ir duobkasiai bus labai laimingi nutrynę dėmę nuo savo skaistaus nacionalizmo veido. Itin atsimintina, kad ir raundonieji graboriai darbuoja-

VYT. ALANTAS

si išsijuose mūsų tėvynėje. Nė kiek neperdėsiu sakydamas, kad XX amžiaus antroje pusėje visi lietuviai, kur jie begyventų, stumti stumiami į laidotuvių koplyčias. Tad, tariuos, kad, nežinūrind visokių nesusipratimų, mes dar neapakome ir mačome priešakyje žybių-jančias pavojaus šviesas ir kello pabaigoje įžiūrime grėsmingas raudonas raides: Dead End!

1949 m. Vlikas paskelbė Lietuvių Chartą, kuri, deja, šiais laikais visiškai pamiršta, o tuo tarpu tai yra šviesiausias dokumentas, kokį tik mes sukūrėme tremtyje. Jis pavadintas Lietuvių Charta, bet lygiai jį galima pavadinti Lietuvių arba Vienybės Charta. Dokumentas turi 13 straipsnių, kurie trumpai ir aiškiai nusako lietuvių teises, pareigas ir tikslus. Aš jau minėjau 9 str., kur kalbama apie spaudą, bet itin įsidėmėtinas 10 str., kur pabrėžiama, kad "tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė", kad "Lietuvis ugdo tautinį solidarumą" ir kad "visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai" (L. E. XXII t.).

Labai gaila, kad tie 13 mūsų, kaip lietuvių, išsilaikymo įsakymai taip pamiršti. Lietuvių Chartos reikėtų atspausdinti ir išplatinti tūkstančius egz., kad kiekvienas lietuvis ją perskaitytų kasdien kartu su poteriais arba ir be poterių. Tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė! Štai lietuviškas moralinis pagrindas, kuriuo turėtų remtis mūsų spaudos etika, organizacinis darbas ir savitarpio santykiai, o šūkis: — Lietuviai tarp savęs yra broliai! — turėtų būti įrašytas stambiomis raidėmis kiekvieno periodinio leidinio pirmame puslapyje.

Taigi, Lietuvių, Lietuvių ar Vienybės Chartos bekompromisinis vykdymas, arba Dead End! Mes nenorime būti paskutiniai mo-

hikanai ir nebūsime, bet vien tik noro neužtenka. Ne norai, o darbai varo istorijos ratus. Kaip minėjau, mūsų spauda visais laikais žengė gyvųjų tautos idealų priešakyje, tad ir šiuo Lietuvai tragišku laikotarpiu neturėtų nuleisti vienybę įkvėpiančios vėliavos. Jei pačioje spaudoje tos nevienybės dvasios tiek daug ir nėra, tai jos netrūksta mūsų savitarpio santykiuose, o ypač visuomeninėje ir organizacinėje veikloje. Kodėl? Štai problema, kurią mūsų spauda turėtų pamėginti nušviesti.

4. Negarbūs pabėgėliai
mūsų tautos

Lietuvių ir Vienybės idėjos yra vienodai rūpestingai puoselėtinios dvynukės. Sielojimasis lietuvių, galima sakyti, yra kasdienė mūsų duona. Mūsų visų, atkilusių į šį kraštą po Antrojo Pasaulinio Karo, tikslas buvo tas pats: įsikurti, pasirūpinti pragyvenimu, likti gerais lietuviais ir darbuotis Lietuvai atgauti laisvę. O kas atsitiko? Vieni, užsidirbę dolerį ir paragavę dėdės Samo skanėstų, varėsi toliau, didino einamąsias sąskaitas ir, be jokio svyravimo, skendo amerikozmo katilė, nusitempdami ir savo vaikus. Tai yra lietuviai išmarūnai. Kiti dar pasiliko ant lietuviško kranto, bet į Bendruomenę nesideda ir jos neremia: tai lietuviai apmarūnai. Tik trečioji ir pati negausioji dalis liko ištikima lietuvių ide-alam, bet ir ji didelės ateities neturi, nes jaunosios kartos dauguma irgi šliejasi prie dėdės Samo šono.

Istorija kartoja tik kitokiomis formomis. Jaunoji karta, pastatyta ant kojų mūsų prakaito, gerai įsikūrė, turi brangiai apmokamus darbus, bet kur ji šandien lietuvių darbuotojų eilėse? Iš tūkstančių baigusių mokslus tik mažas nušimtis įsijungė į lietuvišką darbą. Mūsų bajorai anais laikais nusigrėžė nuo savo tautos, virto lenkomanais ir patyrė svetimą dirvą, taip dabar naujieji mūsų "amerikoniški bajorai" virsta amerikonaais ir su ramia sąžine skęsta amerikozmo

bangose. Čia nenorom prisimeni Maironio karčius pasipiktinimo žodžius:

Negarbūs pabėgėliai
mūsų tautos, —
Prabočių ainiai išsigimę!

Šia proga norėčiau kryptelėti nuo temos ir priminti, kad mes per ilgus amžius dosniai dalinome kitiems savo talentus: mokslininkus, menininkus, diplomatus, valdovus ir net dinastijas ir upes lietuviško kraujo nutekino į svetimus baseinus. Ta dosnybė tebesitęsia ir šiandien ir nematyti jai galo. Seniai, labai seniai mums metas pagaltoti apie save, tapti egoistais ir savo kūrybines pajėgas atkreipti į save, nes nuo nežmoniškos dosnybės mes patys išsielekvosime ir žūsime. Nemanykime, kad lietuvių išlaikymo problema mums aktuali tik dabar tremtyje: lietuvių tautai ji buvo gyva, skaudi ir opi visais amžiais ir, kalbėdamas apie ją, aš pasijuntu taip, lyg neščiau puokštę gėlių ant begalinės tautiečių kapų eilės, vis vien ar jie būtų mirę fiziškai ar tautiškai, šiandien ar vakar.

Tiek mūsų spaudoje, tiek privačiuose pokalbiuose vyrauja nuomonė, kad vaikus reikia išmokyti kalbėti lietuviškai. Tai, žinoma, teisinga nuomonė, bet kažin ar mes ne per dažnai pamirštame, kad vaiko išmokymas kalbėti lietuviškai dar toli gražu ne viskas, kad kalba tik paviršius, už kurio turi slėpti tautos kultūra, istorija, žodžiu, tautinė sąmonė? Tik tada lietuvis bus tikras lietuvis, kai pajus po kojom savo tautos kultūros ir istorijos pagrindą, kai jis ne tik kalbės, bet ir jau bei galvos lietuviškai.

Tai sakydamas, aš jaučiu, kad, gal būt, kalbu bergždžiai, nes tai yra tokia plati problema, kaip pati tautos kultūra ir istorija ir tokia gili, kaip pats žmogus, bet ji, ta problema, šiandien gyva ir vargu ar išbraukti iš mūsų plunksnos žmonių darbotvarkės, kur yra surašytos ypatingo dėmesio reikalaujančios temos...

(Sekančiame nr.: Pamirštas Aukščiausias Autoritetas).

Skaitykit ir platinkit

D I R V A

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2100-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNIOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Spaudos žmonių pokalbis, sušauktas LŽS centro valdybos, Chicagoje rugsėjo 4 d.

A. Šeštoko nuotr.

BEKELIAUJANT

ANTANAS LAUKAITIS

Kanada paliko gerą įspūdį

Palikus vaišinguosius Montrealio lietuvių ir nepamirštamus olimpinis atsiminimus su savo nauju draugu inž. Rimu Sonda, jo puikiu Buicku traukiame sostinės Ottawa link. Įdomus yra mano naujojo draugo, dabar gyvenančio Toronte, Kanadoje atsiradimas Vakaruose. Karo metais jo tėvas, Lietuvos agronomas, kartu su savo žmona mokytoja ir šešių mėnesių sūnumi bėga nuo karo audrų į Vakarus, tačiau artėjantis frontas juos atskiria: tėvas atsiduria Kanadoje, kai motina ir sūnus pasilieka Lietuvoje. Susiradus vieni kitus, prasideda visokios bandymai, kaip atsigabenti likusią šeimą į Kanadą. Tas trunka apie septyniolika metų, kol pagaliau motinai suteikiamas leidimas išvykti iš Lietuvos. Tačiau sūnus, dabar jau baigęs universitetą ir tapęs inžinieriumi turi dar ketverius metus laukti Vilniuje, kol ir jam duodamas leidimas išvykti pas savo tėvus. Atvykus į Kanadą, jaunajam inžinieriui nepripažįstama inžinieriaus diplomas, tačiau jis, gyvenimo užgrūdintas, labai intensyviai pradeda mokintis anglų kalbą, tuo pačiu pradėdamas ir savo studijas Toronto universitete. Kelių metų laikotarpį, jis ne tik baigia universitetą, bet taip pat padaro ir "Master", po ko jam yra pripažįstamas ir Lietuvos baigimo diplomas ir įrašomas jis į jo apgintų diplomų sąrašą. Dabar, jis važinėdamas Sov. S-gos pasu, džiaugiasi Kanados gyvenimu ir laukia penkerių metų laiko, kada galės pasidaryti ir pilnu Kanados piliečiu.

Nors Kanadoje ir leidžiama greitkeliais važiuoti negreičiau kaip 60 mylių (Amerikoje tik 55), tačiau mūsų Buickas spaudžia iki 90, o kartais ir dar greičiau, kiekvienu momentu tikėdamasis policijos sirenų ir... piniginių pabaudos. Tačiau viskas sekasi gerai ir mes atsiduriame sostinėje. Žinau, kad čia gyvena lietuvių, tačiau neturime per daug laiko ir jų neieškome. Apžiūrime didžiulius Parlamento rūmus, prie kurių yra nemaža eilutė norinčių į juos patekti turistų. Tai gana seni rūmai, pastatyti ant parlamento kalvos su Taikos bokštu, turinčiu 291 pėdą aukščio, šalia esančiais Senato rūmais, skaitykla ir biblioteka ir ministerio pirmininko įstaiga. Įdomus yra senasis parlamentas senųjų rūmų pastatas, kuris yra vienintelis originalus senųjų rūmų pastatas, išlikęs po 1916 metų didžiulio gaisro, sunaikinusio visus kitus parlamento pastatus. Įdomus yra Rideau kanalas, jungiantis sostinę Otawą su Kingston. Šis 123 mylių kanalas buvo baigtas statyti 1826 metais pulkininko J. By ir ilgą laiką sostinė buvo žinoma kaip "Bytown" miestas. Pati Ottawa, kaip ir Australijos Canberrą turi atskiras sostinės miesto teises.

Po įdomaus sostinės apžiūrėjimo traukiame toliau Ontario valstijos gražiais keliais. Gamta čia ypatingai graži ir primenanti Europą tik su mažu skirtumu šiais metais. Jeigu beveik visoje Europoje vasaros metu buvo ypatingai didelės kaitros, išdeginusios visą žolę ir Europos žaliąją gamtą padarę panašią į australiškąją, tai Kanadoje ir vėliau Amerikoje gamta buvo ypatingai graži. Kanada, turinti tūkstančius didesnių ir mažesnių ežerų, apsuptų nesibaigiančiais lapuočių miškais ir kvepiančiais pušynais, bei eglynais, keliautojui suteikia nepaprastą grožį ir pasigėrėjimą. Nors gerokai pavargus po olimpinio malonumų ir nuoširdžių lietuviškų atsisveikinimų, mano akys nesimerkia, bet stebi šiuos nuostabius ir gražius kanadiškus vaizdus. Važiuojame į p. Sondų vasarvietę "Puntuką", kuri yra labai gražioje kurortinėje vietoje, ant pat didžiulio ežero kranto. Vieta tikrai ypatingai graži, namas pačių tėvo ir sūnaus statytas ir didžiulis žemės sklypas, motinos labai gražiai išpuoštas, teikia tikrą poilsio ir ramybės vaizdą. Nenuostabu todėl, kad dabar, tėvams išėjus į pensiją, jie labai retai kada grįžta į didįjį Toronto ir visą laiką praleidžia šioje pasakiškoje vietovėje. Gerai atsigavinę ir tėvams papasakoję olimpinis įspūdžius, traukiame tolyn į Toronto, kurį pasiekiamės jau vėlai vakare. Labai gražiai ir čia yra įsitaisę mano naujieji prieteliai. Didžiulis trijų aukštų namas, brangiajame Toronto mieste turi labai didelę vertę. Kalbant gi apie namus, aš nežinau kito tokio krašto ir miesto, kur namai būtų tokie brangūs, kaip Toronto mieste. Jeigu Amerikoje panašus namas kainuotų apie 30,000 dol., Australijoje (Sydnėje) apie 40,000 dol., tai Toronto mieste jo kaina būtų mažiau nei 60-70 tūkst. dol. Namų ir žemės sklypų kainos čia yra tiesiog pasakiškos, todėl nenuostabu, kad daugumas kanadiečių parduoda savo nuosavybes čia ir keliai gyventi į šiltąją Amerikos Floridą.

Pačiame Toronto mieste po mano paskutiniojo lankymosi, išaugo naujasis milžiniškas pastatas, tai Toronto televizijos bokštas, kuris yra pats aukščiausias pastatas pasaulyje, turintis 1815 pėdų ir 5 inčus aukščio. Pati bokšto viršūnės antena buvo užkelta 1975 metų balandžio 2-ą dieną Sikorskio gamybos milžinišku Olgos helikopteriu ir tuo buvo baigtas pasaulyje aukščiausias laisvai stovintis televizijos bokštas. Šio bokšto paskutiniosios 335 pėdos turi visų Toronto televizijų ir radijo FM stočių antenas, kai 1465 pėdų aukštyje yra pasaulyje aukščiausias ir didžiausias sukamasis restoranas. Čia taip pat yra teatras, paštas, paskiros suvenyrų krautuvės ir kt. Iš apačios kylama specialiais stiklo sienomis elevatoriais, pro kuriuos galima puikiai stebėti mažėjančią miestą. Šie stikliniai elevatoriai į aukštį šauna 1200 pėdų greičiu, taip kad pakilus į viršų ausyse jauti nemažą spaudimą.

Prieš kelius mėnesius, būnant Japonijos sostinėje Toky, teko lankyti to miesto aukštąjį televizijos bokštą, kuris buvo laikomas pačiu aukščiausiu pasaulyje, tačiau, pakilus į Toronto bokštą ir jo pačią viršūnę, aš pasijutau tikrai silpnas ant savo kojų ir man rodėsi, kad tas visas didysis bokštas svyruoja ir gali greitai sugriūti, ko aš nepajutau Toky. Iš bokšto viršūnės visas Toronto miestas atrodo labai gražiai, ypatingai nakties metu, toluoje matant net Amerikos krantų šviesas. Šis visas aukštasis pastatas yra neginčijamas moderniosios statybos stebuklas, tačiau nusileidus į apačią, nors man aukštumų ir nelabai bijantis, žemės kietas paviršius pasidarė labai mielas.

Pagal vietinių lietuvių pasakojimus, Toronto mieste ir apylinkėse gyvena virš 10,000 lietuvių, kurie yra labai gerai įsitaisę, turi net dvejus savo parapijas, mokyklas, kapines, puikų klubą, skautų stovyklavietę ir kt., kai lietuviškos organizacijos ir jaunimas yra labai stiprūs ir pajėgūs. Įdomu ir malonu buvo susipažinti su Kanados Lietuvių B-nės pirmininku Jonu Simanavičium. Vaišingojo klubo kun. Ažubalio klebonijoje, apžiūrėjus visus Anapilio parapijos pastatus ir būsimąją bažnyčios vietą, labai nuoširdžiai teko išsikalbėti su pirmininku J. Simanavičium. Jis tikisi ir labai, kartu su visa Kanados lietuvių bendruomene laukia Australijos lietuvių jungtinio ar paskiro choro atvykstant į Amerikos-Kanados lietuvių dainų šventę, kuri įvyks 1978 metų liepos mėnesio pradžioje. Jo nuomone, Amerikos, Kanados ir Australijos meninės ir

kultūrinės pajėgos turėtų dažniau vieni su kitais pasikeisti ir vieni kitus aplankyti. Šiandien jau šiems kraštams didelių finansinių sunkumų nėra, todėl reikia daryti visa kas galima, kad ateityje galima būtų kuo artimiau bendradarbiauti.

Vėliau kalbant su Kanados ir Amerikos paskirais sporto veikėjais, gaila, kad neteko sutikti dabartinio ŠALFAS V-bos pirmininko kanadiečio p. Bernecko, man teko išgirsti, kad ateityje bus bandoma praveisti vakarų pasaulio lietuvių sportines šventes, į kurias bus pakviesta sportininkai ir iš kitų, ne tik Š. Amerikos ir Kanados, kraštų. Jeigu tokios svajonės ateities gyvenime išsipildys, tai, manau ir sportininkai ypatingai su nekantrumu laukia ir tikisi, kad ne tik jie galės atvažiuoti į Ameriką bei Kanadą, bet tuo pačiu ir šių kraštų sportininkai vėl galės apsilankyti Australijoje ir net visame Pietų Pacifike.

Labai malonu buvo lankytis ir "Tėviškos žiburio" redakcijoje. Nors tuo metu laikraštis ir turėjo savo dviejų savaitinių atostogų, tačiau redaktoriaus pavaduotojas V. Kastytis mane supažindino su didžiuoju redakcijos, administracijos ir spaustuvės pastatu, nuoširdžiai papasakodamas apie esamą laikraščio padėtį, darbus ir kt.

Tik prieš keletą metų Toronto lietuviai baigė statyti savąjį didingą Lietuvių Namų pastatą, kuriame randasi keturios didesnės ir mažesnės salės, skaitykla, biblioteka, valgykla, puikus licenzijuotas klubas ir jaukus pensininkų klubas. Viskas yra nauja, graži ir didinga ir čia lietuviškos Toronto organizacijos ir jaunimas randa sau puikią prieglaudą. Namai turi savo direktorių tarybą, kurios pirmininku yra Stasys Kuzma. Jo

pasakojimu, nors namai ir klubas dar turi nemažai skolos, tačiau to nebijoma ir greitai laiku tas viskas bus išmokėta. Jeigu Sydnėjaus Lietuvių Klubas savo pagrindines pajamas turi iš "pokerio mašinų", tai Toronto Lietuvių Namai ir naujoji Anapilio parapija su visais milžiniškais pastatais, savo pagrindines pajamas gauna iš čia labai populiaraus "Bingo" lošimo. Nors žaidžiančių lietuvių ir labai mažai pasitaiko, tačiau jų geroje vadovybėje ir priežiūroje, kanadiečiai ir ypatingai moterys, palieka tūkstančius dolerių ir tuo pačiu padeda išmokėti šių, milijoninės vertės pastatų skolas. Tikrai puiku.

Toronto mieste yra tikrai puikiai įsitaisiusių mūsų tautiečių ir pati lietuviška veikla yra ypatingai gera, nepastebint didesnių tarpusavio politinių ginčų, kas yra labai sveikintina, tuo pačiu duodant pavyzdį ir kitiems. Šiuo metu esanti pasaulinė bedarbė čia mažėja ir, pasak torontiečių, norint darbo visuomet galima rasti. Nemažai čia yra ir iš Australijos atvykusių lietuvių, iš kurių vieni yra daugiau, kiti mažiau patenkinti, daugumoje pasiilgstant saulėtojo Australijos oro.

Be Toronto, teko lankytis ir netolimai esančiame Hamiltone, kur labai gražiai ir vaišingai buvau priimtas savo prietelių kauniškių buvusių sportininkų A. Tėvelio, J. Buliolio, V. Pulkau-ninko ir jų šeimų namuose. Visi jie labai puikiai įsikūrę ir gyvena tikrai labai gražiai.

Kanada kaip ir anksčiau, taip ir dabar, paliko man labai gražų ir gerą įspūdį, ypatingai šį kartą, besilaukiant jau vasaros metu, kai nuo šalčio mano galva nespirgėjo ir nuo sniego druskos batų puspadžiai netirpo.

"Smaha Family & Imperial Lipizzan Stallions" viena iš labiausiai mėgiamų žiūrovų atrakcija Grotto Circus programoje, kuri bus spalio 8-16 d.d. Cleveland Public Hall.

Atgaivintoji Kinijos mįslė

Iki Sov. Sąjungos ir Kinijos konflikto, Kinija nieko nereikšė Lietuvos laisviniui judėjime. Kinija buvo "tik vienas iš maskvinių satelitų", kompartijos pajungta nesuskaitomų žemdirbių valstybė. Bet reikala kito. Ilgainiui Mao Kinija tapo lietuvių politinėje veikloje gana familijariška sąvoka. Milžiniškų, komunistinių kraštų diktatoriai žiauriai susipiovė, pradėjo susišaudyti nukeiksniojimų ir artilerijos salvėmis. Jei gu Mao puolė Maskvą, sakė politikas lietuvis, Mao mums naudingas. Todėl kinietiška milžina kai kas tiesiog įrašė į Lietuvos laisvinimo veiksmų etatus.

Šiuos geraširdiškus pareiškimus mes girdėjome išradinguose simpoziumuose, viltinguose rašiniuose, diskusijose. Mao Kinija yra Maskvos priešas, ergo... Mao Kinija mūsų draugas!

Čia netenka žaisti sarkazmais, juoktis iš vilčių hipertrofijos. Iš tikro Mao komunizmo statybos interpretacija formaliai labai skiriasi nuo maskvinės formalinės doktrinos. Maskva vis dėlto bėga šonan nuo grynos marksizmo doktrinos. Todėl labai suprantamas Pekino noras tą doktriną priimti kaip savo nuopelną laurus. Pekinas panor vadovauti pasauliniam komunizmo statybos trestui. Tai šmaikštus kyla į komunistinės vienybės kelmą. Tai baslys į maskvinio vežimo ratus.

O vis dėlto, reikalas užsidegė dėl personalinių ambicijų. Kyla išdygo iš vadizmo: ir Maskvoje, ir Kremliuje. "Raudonoji Mao citatų" knygutė, kurios tiražas Kinijoje pasiekė pusės milijardo, nėra politinė platforma, bet moralės pamokymai. Tai kiniečių mąstymo būdas: Konfucijus, Lao-Tse, kiti. Maskva tvirtina, Mao citatų knyga sudarkiusi marksizmą, Mao įsteigęs savo asmeninį kultą ir parėmė jį teroru. Taip katilas vanojo puodą...

Tad ir mūsų seminarų viltys paremtos efemerišku Kinijos ir Sov. Sąjungos ginču tėra Mao mokymų išdava. Mao mokymuose nėra užuominų, kad sovietų satelitai galėtų atkristi į "buržuazinės demokratijos" pozicijas. Kažin, ar kivirčiai tarp dviejų kruvinų diktatūrų, arba problematiškas karas tarp jų, galėtų daug reikšti Europos valstybėms. Ir Sovietija ir Kinija, čia su eis ir sutars: buržuazinio pakirpymo demokratijos nebus atgaivintos.

Taip buvo padėtis nusi-stovėjusi, prie tokios mūsų politikai prirakino ir savo politines prognozes.

Bet, štai, Mao, kaip kiekvienas mirtingasis, kaip sakoma "užvertė kanopas". Padengtas raudona vėliava

RIMAS DAIGŪNAS.

su auksiniu kūju ir piautuvu, jis priėmė paskutinį pasekėjų paradą. Kinijos pusdievis, savo personaliniu kultu toli pralenkęs Staliną, nebegyvas! Kokia bus pomaoistinė Kinija?..

Jei gu jau lietuviškoji išeivija šiek tiek domėjosi Sovietijos ir Kinijos nesantaiskomis ir tos nesantaikos metamorfozėmis, tūkstanteriopai daugiau tuo domėjosi JAV politinių studijų smegenys. Viešuose knygynuose, neperdedant, galima rasti šimtus knygų Kinijos pažinimo temomis.

Šiurpulingas Kinijos gyventojų skaičius, aštuoni šimtai milijonų. Netrukus... milijardas! Šio kolo, nori nenori, neįmanoma ignoruoti.

Dar iki 1960 metų, Mao Maskvoje buvo prestižo vardas. "Sovietinė enciklopedija" anų metų byloja: "žymiausias Kinijos politinis ir valstybinis veikėjas, gilus marksistas — teoretikas, išbandytas Kinijos kompartijos ir kiniečių liaudies va-

das". Stalinas ir Mao pasirašė, kaip Molotovas ir Ribbentropas, "amžinos draugystės sutartį".

Maskva pasitikinčiai ir naiviai vylėsi įstumti į savo orbitą Kinijos milžiną, išnaudoti Kinijos teritorijos strateginę reikšmę, darbo resursus ir gamtos turtus. Juk pirmose Lenino apsaugos linijose 1918 metais prie Kremiaus buvo: viduje latvių šauliai, aplink Kremiaus sienas — kiniečiai.

Kiniją užplūdo šimtai tūkstančių sovietinių "žinovų" ir "patarėjų". Ir koks buvo nemalonus netikėtumas, kai geltonasis milžinas nusipurtė, išvijo "specus" atgal į Sovietiją. Kinijoje prasidėjo (apie 1966 m.) "kultūrinė revoliucija". Tai buvo, mūsų nusakymu, neregėto dydžio teroras, nusikratymas "buržuazine ideologija". Tai buvo kraujo klanai, milijonai žudynių. Prie "buržuazinės ideologijos" skleidėjų buvo priskaityti... sovietiniai "specai", nes Maskva neteisingai interpretuoja marksizmą. Maskvos įtaka buvo išspir-

ta iš balno. Į vadovo balną atkakliai lipo ir įlipo storulis Mao. Ir jau jam vienam tebuvo galima "teisingai" interpretuoti marksistinę religiją, marksistinę utopiją.

Tada Kinijos-SSSR pasieniuose pradėjo pliusėti šūviai. Maskva prakeikė Mao, Mao prakeikė Maskvą. O mes atradome pokštą: į Maoizmą galime dėti Lietuvos laisvinimo projektus...

Mūsų simpoziumai ir prielaidos laiko požiūriu aplenkė JAV valstybės departamento projektus. Tik tai 1973 metais Kissingerio-Nixono planas tapo kūnu: JAV užsienio politikos galiūnai nukako į Pekiną. Tada daug lietuvių pyko, matydami JAV prezidentą geriant šampaną į kruviniausiojo diktatoriaus sveikatą, nors į tą patį diktatorių ir mes dėjome vilčių.

Po to sekė baisi kamari-lė: čankaiškinis liko Taiwanas išmestas iš JT, Mao Kinija įvesta į JT Saugumo tarybą. Kada Kissingerio-Nixono blokas griuvo, gimė Kissingerio-Fordo blokas; ir vėl regėjome niekin-gą JAV užsienio reikalų galiūnų pakartotinę kelionę į

Pekiną. Šis politinis žongleravimas supurtė laisvąją Europą, Japoniją, įteigė nepasitikėjimą JAV politikos stabilumu Afrikoje ir Pietų Amerikoje. Daug kas vadina šią politiką prezidentinių rinkimų kompanijos dalimi. Atskiras klausimas kyla: ar įmanoma plėšrų žvėrį pripratinti misti žole, ar įmanoma įtikinti jį silpnųjų, žolėdžių, nedraskyti?

(Bus daugiau)

Kiti rašo

"Mūsų Pastogė" (Nr. 24) įsidėjo V. K. incialais pasirašytą vedamąjį, pavadinimą "Tremtiniai ir mes". Štai, viena jo ištrauka:

"Minėdami tremtinius gyvename tremimų nuotakomis, pakartotinai išgyvendami savo asmeniškus skaudžius patyrimus ir drauge giliai iškirstas žaizdas visai mūsų tautai. Lygiai pagalvojame ir patys apie save, gyvendami tegu ir be tėvynės, bet saugūs, nepersekiojami ir neprievartaujami. O vis tik dar iki šiandien sau tikime tą patį tremtinio vardą, kurį nešioja kaip tik tie, kurie tikrai buvo ištremiti prieš jų valią nuožmiausia prievarta. Tremtiniai ten — Sibire, Rusijos plotuose, nužmoginti ir beteisaliai koncentracijų stovyklose vergai, ir tremtiniai čia — laisvi, saugūs, netgi viskuo pertekę. Ir kai mes tą patį tremtinio etiketę segame tikriesiems tremtiniams ir sau, kažkaip nejauku darosi, tarsi tuo norėdami pasiiaipyti iš jų ar iš savęs. Ir kai susirenkame į sales paminėti anų, giliausia to žodžio prasme tremtinių, įdomu būtų patyrinti, ar kas sugrįžti save tremtinį su anuo, prievarta rusų deportuotu tremtinio? Ar kas pagalvojo, kad anie galėtų ten, kažkur Rusijos gūduose susirinkti ir paminėti mus kaip tremtinius, jei ne kaip kankinius, tai bent kaip nusikraustuosius, kuriuos reikia užtarti, paguosti, pristatyti, kaip religinio aukas. Galimas daiktas, kad anie, tikrieji tremtiniai prisimindavo mus ir gal net labai dažnai, bet ne kaip tremtinius, — tai tikrai! — o greičiau kaip veikėjus, rėmėjus, gal net kovotojus, į kuriuos dedamos viltys, kad mūsų pastangos gali pasiekti reikiamas ausias ir institucijas, per kurias galėtų palengvėti ir tremtinių padėtis."

Toliau autorius pabrėžia, kad tremtiniai mūsų nelaiko ir Lietuvoje pasilikusieji. Ypačiai tie, kurie gyvena nuolatinėje baimėje, kad tik nebūtų įrikiuoti į tremtinių gretas, kuriuos plėšė išplėšia iš namų, prievarta sugrūda į vagonus ir kaip kokius krautinius nusikaltėlius tremia į Rusijos gilumą".

MACHINISTS

Machinists with set up experience needed for following positions
CONE SCREW MACHINE
TURRET LATHE W/S
INTERNAL & EXTERNAL GRINDER
2nd shift
Fringe benefits.
PLEASE CALL 216-486-2700
MUTURAL METAL
PRODUCTS, INC.
17600 S. WATERLOO RD.
CLEVELAND, OHIO 44119
(39-40)

JOURNEYMAN PLUMBER

Company serving the "Top of Texas" for over 25 years is looking for a Journeyman plumber interested in permanent employment. Must be hard worker, dependable and sober. Guaranteed 40 hours plus overtime. Transportation to & from work, paid vacation and health insurance are just a few of the excellent benefits. Call MALCOLM HINKLE, person to person collect.

806-669-7421,
Pampa, Texas 79065
(38-43)

LINOTYPE

MACHINISTS

NAT'L printing firm seeking full time machinists for maintaining 4 tape operated linotype. Previous elektron & autsetter. Experienced required. New Orleans Location. Excellent wages & fringe benefits. Apply or call collect to

JOHN DUNHAM
P. O. BOX 50547
NEW ORLEANS, LA 70150
504-254-0614
E.O.E. (34-41)

SENIOR CITIZENS

STUDIO AND 1 BEDROOM APARTMENT FOR \$97.00 TO \$145.00 PER MONTH, INCLUDES ALL UTILITIES.
ALLAN TOWERS 313-962-5292
PARKVIEW PLACE 313-964-4999
ELMWOOD TOWERS 313-964-6577
(37-40)

DIE MAKERS

Are you interested in good wages, overtime excel. fringe benefits, including profit sharing, working in a new air cond. shop? All of this available at our new location in Saline, Mich. An excel. community to locate your family or a short drive via I-94 or US-23. For further information, inquire at Crescive Die & Tool, 905 Woodland Dr., Saline, Mich. We are open Saturdays for applications.
(37-40)

Mokame aukščiausią nuošimtį už santaupų pažymėjimus

6½% įnešus \$1,000
12 mėnesių

6¾% įnešus \$1,000
30 mėnesių

7½% įnešus \$1,000
48 mėnesiam

7¾% įnešus \$1,000
72 mėnesiam

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas oš pažymėjimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų, o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamas tik reguliarius santaupų knygutės nuošimtis (5 1/4%)

Patogiausias taupymo būdas reguliari taupymo knygutė

Už įnašus mokame

5¼%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose

Santaupų sąskaitos apdraustos iki \$40,000.
MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

Open
Saturdays
Closed
Mondays

MAIN OFFICE
798 East 185th St.

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Ave.

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Ave.

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road
(near Green)

■ Iaiškai Dirvai

PASITEISINIMUI BŪTINI TIKRIEJI DAVINIAI

Kai Dirvoje Nr. 36 ryžausi pataisyti p. A. Laukaičio keletą būdingesnių netikslumų, kas liečia Montrealio olimpiados aprašymus, tai darbštusis spaudos darbuotojas su įkarščiu ir pamokymais Dirvoje Nr. 38 išėjo teisintis, nurodydamas ir drąsiai pabrėždamas, kad aš pats klystu. Tam pagrįsti, remiasi skaitytu aiškinimu "The World Book Encyclopedia" ir pakartotinai tvirtina, jog penki olimpiniai žiedai reiškia penkis kontinentus, o esamos spalvos (žiedų) mėlynos, geltonos, juodos, žalios ir raudonos, būtinai turi būti kiekvienos olimpinės komandos uniformoje (bent viena iš jų). Tokio reikalavimo ar nuostatų įpareigojimo, kad būtinai turi būti viena iš šių spalvų dalyvių (olimpinių) uniformoj, niekada Tarp. Olimpino Komiteto istorijoje nėra buvę ir niekas tokio pasiūlymo — pageidavimo jokiam kongrese ar sesijoje neįnešė.

Štai kaip aiškina oficialus ir atsakingas spaudos organas apie olimpinis žiedus. Comité Int. Olympique Bulletin Nr. 92.

"It has been written — wrongly — that each Olympic ring represents a continent according to its colour. Pierre de Coubertin was thinking of national emblems in choosing the Olympic colours, one of which at least is present in each of them".

Ištisa ši pagrindinė mintis yra mano pažymėta laiške Dirvoje Nr. 36. Klysta autorius su nauju teigimu, tvirtindamas, kad Pierre de Coubertin nuo pirmųjų olimpiados (moderniosios) laikų turėjo pasiūlymų apie penkis olimp. žiedus ir jų prasmę. Jokiame to meto kongrese to klausimo nebuvo, o tik 1914 m. Paryžiuje Olimpino Kongreso metu, net po 20-mečio buvo pristatyta ir pasiūlyta olimpinė vėliava su penkiais žiedais. Taigi, olimp. kongresas yra vėliavos įkūnytojas, bet ne Tarp. Olimp. Komitetas.

Olimpiadų viešame gy-

venime ši vėliava buvo pirmą kartą iškelta 1920 m. VII-je Antverpeno Olimpiadoje.

Jūsų aiškinimai ir teisinamasis neturi jokių argumentų, o tik netikslūs šaltiniai ir per lėkštą iškeltų nukrypimų apdailinimą. Kad mums visiems būtų gera pamoka tokių atvejų nuomonėmis, cituoju "Dirvos" vedamojo "Spaudos etika" keletą minčių (1969. IV. 25).

"Geras žurnalistas turi sugebėti skirti objektyvias žinias nuo savo asmeninės nuomonės, ar įvairių pagražinimų, kurie kalbamajam reikalui nesuteikia nei rimtumo nei dėstomos minties aiškumo savybių. Laikraštyje negalima skelbti nepatvirtintų faktų ir neoficialių kaltinimų, kurie apkaltintam asmeniui gali pakenkti jo kasdieninio gyvenimo pasisekimui".

Šiomis mintimis baigiu p. Laukaiti! Linkiu Jums likti darbščiu, kaip ligšiolei esate, o mūsų minčių kryžkelė gal duos geresnius sportinius apmąstymus.

Br. Keturakis

HELSINKIO PERPETUUM MOBILE

Mūsų politikuojančiųjų Helsinkio konklava nepamirštama. Tai perpetuum mobile (amžinojo judėjimo) reiškinys. Taip ir tinka mums elgtis: visaip dešifruoti Lietuvos okupanto klastą.

Idomiam rašinyje, kurio išeities punktas buvo ne faktas, bet "amalrikiška" prielaida "jeigu", Vytautas Meškauskas (Dirva, nr. 38) spėja, "kas būtų, je... Helsinkio aktas neegzistuoja". Prielaida "jeigu", kaip piktoji bakterija, gimdo aibes kitų "jeigu". Tuo tarpu dar nežinia, ar Korp! Neo-Lithuania Brooklyn su ruoštas simpoziumas Helsinkio slogučiui aptarti vyko faktų ar prielaidų ir jų sąlygotumo ženkle.

Autorius malonėjo paminėti mano pavardę "kariaunų" prieš Helsinkį rikiuotėje. Jeigu reiškinio išsivystymo prognozė sutampa su sąlygotumu, simpoziumas

atliko gerą darbą. "Kariaunoms", kurie Helsinkio vadinamąjį "baigiamąjį aktą" pavadino "gėdos aktu", simpoziumo darbas tampa jų senų prognozių pripažinimu.

Bet ar reikia prognozių, spėjimų, fantastiškų pranašavimų kazuistinių galvosūkių, kai vadinamojo "Saugumo ir bendradarbiavimo Europoje pasitarimo baigiamasis aktas" žodžių į vatą nevynioja. "Baigiamasis aktas", kurį pasirašė mūsų vykdomosios valdžios atstovai, štai kaip nustato okupacinės valstybės (SSSR) sienas:

III. Sienu noliečiamumas. Dalyvaujančios valstybės laiko noliečiamomis visas viena kitos sienas, kaip ir visų valstybių Europoje sienas, ir todėl jos dabar ir ateityje vengs bet kurių pasikėsinių į tas sienas.

O dėl bet kurios intervencijos į smurtišką, teroristinį okupanto veikimą (tad Pabaltijo teritorijoje) "baigiamasis aktas" nustato:

VI. Nesikišimas į vidaus reikalus. Dalyvaujančios valstybės vengs bet kurio kišimosi, tiesioginio ar netiesioginio, individualaus ar kolektyvinio į vidaus arba užsienio reikalus, priklausančius kitos dalyvaujančios valstybės vidaus kompetencijai, nepriklausomai nuo jų savitarpinių santykių.

Į šiuos autentiškus tekstus visad tinka gerai įsiskaityti, sėdant prie Helsinkio temomis rengiamo simpoziumo stalų. Prognozės poiesčiai tampa skaudžios diagnozės konstatavimu!

Vykdomosios JAV valdžios patikinimai Pabaltijo okupacijos neigimo sferoje mus, aišku, žavi. Bet ar šie patikinimai yra pagrįsti tarptautinės teisės arenoje, Helsinkio "baigiamąjį aktą" pasirašius. Ir čia mes galvomis sieną daužydami nūdienio atsakymo nerasime. Optimistai visados atras optimistinius atsakymus. Realistai tokių neras. Bet sako politikos menas: optimizmas temdo įžvalgą. Helsinkio "baigiamasis aktas" yra "Atlanto akto" tūša. Tai status quo netiesioginė legalizacija. "Atlanto aktas" ryškus savo gėdingu pasyvumu. Helsinkis, kiek tai liečia sovietinės okupacijas, dvigubine definicija. Tai sankcionuotas nemoralumas tarptautinės teisės sferoje.

Ir kaip įžeidžiančiai skamba to pat "baigiamojo akto" septintasis punktas: dalyvaujančios valstybės gerbs tautų lygiateisiškumą ir teisę tvarkyti savo likimą... Juk šiam paragrafui su kardu per galvą kerta šeštasis "baigiamojo akto" nuostatas: nesikišti į vidaus reikalus, ir trečias nuostatas: sienu noliečiamumas.

Helsinkio "baigiamasis aktas" yra neišmintingai pastatytas antkapis ant vis

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

PAMINĖTA TAUTOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 26 d. Kultūros Centre buvo paminėta Lietuvos Tautos šventė. Minėjimą pradėjo LB Detroito apylinkės pirm. Jaunutis Gilvydis. Programai vesti buvo pakviesta Janina Udrienė. Buvo įneštos vėliavos ir tylos minutė pagerbti žuvę dėl Lietuvos laisvės. Invokaciją sukalbėjo Dievo Apvaizdos parapijos klebonas kun. Viktoras Kriščiūnevičius.

Janina Udrienė svečius supažindino su šios dienos paskaitininku prof. dr. Broniu Nemicku, Vliko vicepirmininku.

Dr. Bronius Nemickas pasveikino susirinkusius Vliko vardu ir pareiškė: — Mano mintys ir mano žodis gal bus kiek ne į šios dienos temą. Aš kalbėsiu ir supažindinsiu su Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo susitarimu — Helsinkio konferencija.

Jo mintys nebuvo naujos ir sukosi tuose pačiuose rėmuose kas buvo jau plačiai spaudoje rašyta. Baigiamame žodyje pasakė: — Nežiūrint kokias pasekmes tos konferencijos tenka mums pergyventi, mes jos nepasirašėme ir mūsų tautos norą išsilaisvinti iš priešų joks okupantas išplėsti nepajėgs.

Meninėje dalyje Tautinių Šokių Ansamblio "Šilainė" jaunesnieji šokėjai vadovaujami Astos Banionytės pašoko tris šokius. Akordeonu grojo Vidas Neverauskas.

St. Butkaus kanklininkės vadovaujamos Danutės Petronienės paskambino keletą kūrinių. Šokėjos ir kanklininkės svečių buvo gerai įvertintos ir tą išreiškė ilgais plojimais.

Janina Udrienė padėjo prelegentui dr. Broniui Nemickui už paskaitą ir meninės programos atlikėjams ir jų vadovėms Astai Banionytei ir Danutei Petronienei. Minėjimas baigtas visiems sugiedant Lietuvos Himną. Minėjime dalyvavo

gyvos pavergtųjų išsilaisvinimo idėjos. Pasirašyti tokį aktą yra gėda, toks aktas tikras gėdos aktas. Mažame maštabe mums gėdos aktų netrūksta, kalbėkime apie juos be iliuzijos. Ar miniatūrinis gėdos aktas nebuvo Baltųjų Rūmų durų neatidarymas Nobelio laureatui A. Solženicynui. Ar visas pasaulis klydo, pavadinęs Baltųjų Rūmų aktą, gėdos aktu? Tad realiai, "kariauniškai", vadinkime Helsinkį jam tinkamu vardu.

Rimas Daigūnas

virš 200 žmonių ir buvo surinkta 620 dol. aukų. Aukos priimamos ir toliau ir nedalyvavę šventės minėjime jas dar gali įteikti bet kuriems LB Detroito apylinkės valdybos nariui

BALFO VAJUS

Balfo — 76 skyriaus aukų rinkimo metinis vaju pradėdamas spalio mėn. Pirmus du sekmadienius aukotojai aukas galės įteikti prie savo parapijų esantiems aukų rinkėjams. Kitas dvi spalio mėn. savaites rinkėjai lankysis į namus pas tuos, kurie savo aukos bus dar neįteikę. Pageidautina, kad aukas visi įteiktų savo parapijų rinkėjams ir tuo palengvintų rinkėjų darbą. Paštu aukos siunčiamos: E. Paurazienė, 17403 Quincy Ave., Detroit, Mich. 48221 ir čekiais rašomi United Lithuanian Relief Fund of America Inc.

RENGINIAI

Spalio 10 d. Jūrų "Švyturio" kuopos šauliai savo stovyklavietėje "Pilėnai" rengia su vasara atsisveikinimo paskutinį išvažiavimą.

Šaulės ir šauliai šiam išvažiavimui kruopščiai ruošiasi ir nori, kad atvykusieji visi būtų patenkinti ir linksmai praleistų laiką. Bus skanių valgių ir gėrimų. O norintieji galės ir pasižvalgyti grojant plokštelių muzikai. Visi kviečiami ir laukiami.

★

Spalio 31 d., sekmadienį, tuoj po pamaldų 10:30 val. Lietuvos Namuose šv. Antano parapijos komitetas ruošia pobuvį — "gegužinę po stogu". Įvairūs valgiai, skanūs gėrimai ir labai turtingas dovanų stalas bus šiame pobūvyje.

Rengimo komitetas visus kviečia atsilankyti į parapijos rengiamą pobuvį ir savo atsilankymu paremti parapiją.

• Vincas Tamošiūnas, buvęs LŠST pirmininkas ir St. Butkaus šaulių kuopos pirmininkas, po padarytos operacijos jau grįžo į namus ir palengva sveiksta.

• Juozas Leščinskas, buvęs St. Butkaus šaulių kuopos pirmininkas, yra susirgęs ir gydosi Providence ligoninėje.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

FASHION CENTER

Dreamed of owning & operating your very own ladies boutique? Our program includes fixtures, training, grand opening, continuing assistance & beginning inventory. NO EXPERIENCE NECESSARY. All this for as little as \$12,500. Call SOUTHERN BELLE FASHIONS TODAY TOLL FREE 1-800-874-4780 ext. 320.

CHICAGOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

ANTANAS JUODVALKIS

KORP! NEO-LITHUANIA VAKARAS

Chicagiškė neolituonų valdyba, pirmininkaujama dr. Živilės Modestienės, yra veikli ir gyvatinga. Po trumpo vasaros atoslūgio, jau spėjo suorganizuoti du sėkmingus renginius: dailininkų Vytauto ir Bronės Kasiulių parodą ir Korp! Neo - Lithuania orkestro, vad. Algio Modesto, estradinės muzikos koncertą.

Neolituonų valdyba buvo suplanavusi ir pakvietusi akademikus skautus ir ateitininkus padaryti bendrą renginį su savomis programomis. Buvo gautas pritarmas, išnuomota salė ir prasadė pasirošimas. Priartėjus sutartai datai, kiti, dėl įvairių priežasčių pasitraukė ir beliko tik neolituonai. Reikėjo apsispręsti ar irgi atsisakyti nuo numatyto renginio, ar ryžtis patiems vieniems vykdyti. Energingoji pirmininkė dr. Ž. Modestienė, remiama savo vyro Algio, praplėtė numatytą programą ir renginį sėkmingai įvykdė.

Estradinės muzikos koncertas įvyko š. m. rugsėjo 25 d. Jaunimo Centre, Naktibaldos klube.

Įvairiaspalvių šviesų žaisme, gražiai dekoruotoje salėje, neolituonų orkestrui griežiant, prasidėjo šokiai. Publikos prisirinko per 200, kurią sudarė studentiškas jaunimas, atmieštas vienos kitos sidabru papuoštos galvos.

Publikai apšilus, užgėso ir taip negausios šviesios ir prasidėjo trumpa, bet įvairi ir gerai išpildyta, bei vakaro nuotaikom pritaikyta kabaretinio pobūdžio programa.

Orkestrui pritariant, programą pradėjo Algis Modestas su Zigmu Mikužiu, padainuodami porą linksmų dainelių bei iškrėsdami keletą puikių pokštų. Kornelija Bakšytė pašoko šoki, o Irena Mažeikaitė viena ir kartu su Algiu bei Zigmu padainavo keletą vakarui pritaikytų dainų bei šlagerių.

Programa tetruko vos gerą pusvalandį, bet gerai bei nuotaikingai išpildyta, dalyvių paliko sužavėtus. Nežiūrint publikos plojimų ir valiavimų, vadovas Algis Modestas nekartojo, bet pristatė programos dalyvius, kurie buvo apdovanoti gėlėmis, o orkestras užplėšė šokių melodijas.

Šis neolituonų orkestro estradinės muzikos koncertas buvo staigmena ne vienam dalyviui. Daugelis žinome, kad neolituonų orkestras šokiams groja jau penkiolika metų, yra gerai susiklausęs ir visų mėgiamas, bet kad gali išpildyti tokią puikią programą, tinkančią baliams ir linksmesnio pobūdžio.

Irena Mažeikaitė dainuoja
neolituonų vakare.

Kordelija Bakšytė šoka "Ugnies" šoki.

Korp. Neo-Lithuania estradinės muzikos vakare programą atlieka Zigmus Mikužis Jr. ir Algis Modestas, pritariant orkestrui, kurį sudaro Juozas Mikužis, Edvardas Gudonis ir Vytautas Paškus.

būdžio renginiams, dažnam buvo staigmena.

Orkestro organizatoriai ir visa jo siela yra Algis Modestas, kuris savo laisvalaikį praleidžia su jaunaisiais savo kolegoms.

Dar džiugiau, kad visi programos dalyviai yra aktyvūs Korp! Neo-Lithuania nariai.

Atskirai tenka pažymėti jaunųjų Algio ir Živilės Modestų namus, kurie yra atviri jaunimui. Jų namuose vyksta orkestro repetitijos, jaunųjų korporantų sueigos, posėdžiai, pašnekėsiai. Nors abu dirba ir yra pasiekę mokslo laipsnius, bet randa laiko ir turi noro palaikyti nuolatinį ryšį su jaunimu.

LIETUVIŲ FONDAS

Reikalų verčiamas, užsukau į Lietuvį Fondo būstinę, kur radau besidarbuojančius Valdybos narius: Antaną Rėklaitį ir Kazį Barzduką. Pastarasis užgules knygas, registruoja gautas aukas, kad koks centas nepralįstų neįrašytas. A. Rėklaitis yra ne tik valdybos, bet ir redakcijos narys bei administratorius ruošiamo VARDYNO. Sėdi prie apkrauto nuotraukomis stalo ir jas rušiuoja, pagal paskirtį.

Pakalbinus, trumpai nušvietė VARDYNO stovį. Vyr. redaktoriaus dr. Jono Puzino vadovybėje darbai stumiasi ir straipsniai rašomi. Narių nuotraukos pamažu plaukia, bet kartu su jomis neateina prenumeratos čekiai. Redaktorius A. Rėklaitis ir prašė priminti nariams, kad VARDYNAS leidžiamas ne Fondo lėšomis, bet prenumeratų ir mecenatų sudėtais pinigais. Fondo nariai, siųsdami nuotraukas, turėtų kartu siųsti užsakymą su čekiu. Tie nariai, kurie to dar nepadarė, turėtų paskubėti ir užsakymo čekutį su didesne ar mažesne auka tuojau išsiųsti.

Be užsakymų numatyta knyga neišeis.

Spaudoje buvo užuominų dėl numatyto leidinio reikalingumo, bet nei Fondo Valdybos, nei redakcijos tie pasisakymai nepaveikė ir darbas stumiamas pirmyn. Fondo suvažiavimai pasisakė už tokio leidinio išleidimą, tai valdyba ir vykdo. Valdyba ir redaktoriai prašo narius neužmiršti įsipareigojimų ir tuojau juos įvykdyti, siunčiant nuotraukas ir užsakymo čekius.

Lietuvių Fondo valdyba, kaip kitais metais, taip ir šiemet rengia vakarienę, pagerbti naujai įstojusius narius ir tuos, kurie savo padidintais įnašais pagreitina antrojo milijono įgyvendinimą. Vakariene įvyks š. m. spalio 30 d. 7 val. vak. Jaunimo Centre. Programą išpildys mūsų žinomi dainininkai: Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis. Po programos šokiai.

Į šį renginį Lietuvį Fondas garbės svečiais kviečia naujai įstojusius ar savo įnašus padidinusius narius. Jiems garbės bilietai bus išsiuntinėti paštu, o visi kiti prašomi vakarieneje dalyvauti ir registruotis LFondo būstinėje (312-925-6897).

Tik visų gera valia, ryžtu ir parama sukelsime ir antrą milijoną, o gaunamais nuošimčiais paremsime lietuviybės išlaikymo ir jos kultūros ugdymo pastangas.

BALFO VAJUS

BALFo Chicagos apskr. valdyba sąžiningai laikosi, kažkada veiksmų paskirstyto ar siūlyto aukoms rinkti laiko. Kaž kas, buvo, siūlęs rugsėjo mėn. skirti LB, spalio mėn. BALFui, vasario mėn. ALTai. Gyvenimo praktika parodė, kad LB-nei skirtas laikas, tuojau po vasaros atostogų, yra nepatogus ir perankstytas, nesėjama pasirošti ir vajų įvykdyti. Jei organizacijos turėtų laikytis tam tikro

laiko, tai reikėtų jį peržiūrėti ir modifikuoti. Siūlyčiau kiekvienai organizacijai skirti bent po 2 mėn., būtent: LB — rugsėjį ir spalį, BALFui — lapkritį ir gruodį, sausį palikti pokalėdiniam atsikvėpimui, ALTai — vasarį ir kovą, Tautos Fondui — balandį ir gegužį, o vasaros atostogoms palikti birželį, liepą ir rugpjūtį. Gal nebus pats geriausias paskirstymas, bet arčiau realybės. Didesniam vajui įvykdyti vieno mėnesio neužtenka.

Į šį mano pasiūlymą gali atsiliiepti L. Fondas, kad liko užmirštas. Mano nuomone, L. F. aukas telkia be jokios pertraukos ištisus metus. Liet. Fondui dažniausiai aukojama vienkartiniai stambesnė sumom, o ne penkinė ar dešimkė. L. Fondui skiriamos aukos neįeina į kasmetinę duoklę, kurią turėtų kiekvienas tautietis atiduoti mūsų veiksmams. Pasvarstykime!

BALFo Chicagos apskr. valdyba š. m. rugsėjo 26 d. 2 val. p. p. Brighton Parko parapijos salėje sušaukė skyrių pirmininkų ir visų baltininkų susirinkimą pasvarstyti, kaip geriau ir ir tiksliau praveisti šių metų aukų vajų. Vajų globoja MIDLAND taupymo ir skolinimo b-vės prezidentas Frank Zogas, kuris lietuviams atėjo į pagalbą, atidarydamas trečią banko skyrių Marquette Parke.

Susirinkimą atidarė pirm. V. Šimkus, pasidžiaugė BALFo Centro valdybos pirm. Marijos Rudienės ryžtu ir energinga veikla, ištraukiant Brazilskus iš Turkijos. Susirinkimas karštais plojimais išreiškė jai padėką.

Šiam susirinkimui pirmininkauti pakvietė A. Pužauską, o sekretoriauti J. Jasaitį. Buvo sudarytas gausus garbės prezidiumas. Maldą sukalbėjo kun. A. Stašys. Pirmininkaujantis perskaitė gen. konsulės J. Daužvardienės sveikinimą raštu, o susirinkimas įgaliojo Oną Zailskienę ją aplankyti ir padėkoti.

Kalbėjo: C. v-bos pirm. M. Rudienė, šio vajuos globėjas Fr. Zogas, ALTos Chicagos skyr. pirm. Kr. Austin ir Sibiro kankinys J. Kreivėnas.

Trumpai atsiliiepė skyrių pirmininkai ar atstovai, pasižadėdami ir šiemet įvykdyti aukų vajų, eidami iš namo į namą ir aplankydami kiekvieną lietuvi.

Padėsinantį žodį tarė kai kurių organizacijų atstovai ir pavieniai asmenys, pasižadėdami remti rinkėjų pastangas darbu ir auka. Čia pat stambesnes aukas po 200 dol. įteikė: A. ir M. Rudžiai, jų sūnus su marčia, MIDLAND taup. ir skol. b-vės pirm. Fr. Zogas, apskr. valdybos pirm. V. Šimkus, nuolatinis mecenatų (Nukelta į 14 psl.)

Ateities žurnalo sukaktis ir Lapinsko 'Vargdinių Mišios'

ANTANAS NAKAS

Ateities žurnalo 65 m. sukakties paminėjimas įvyks Chicagoje spalio 15-17 d. žurnalą leidžia Ateitininkų federacija nuo 1911 metų iki šiam laikui. Jo pagrindiniai tikslai: suburti mūsų katalikišką jaunimą, išlaikyti Lietuvą katalikišką ir lietuvišką.

Spalio 16 d. 7 val. vakaro Chicagoje, Jaunimo centro salėje įvyks Ateities žurnalo paminėjimas, į kurį žada atsilankyti daug svečių ne tik iš Chicagos, bet ir iš kitų Amerikos vietovių.

Pradžioje bus įteiktos jaunimo konkurso premijos už prozą (novelę), poeziją, pokalbį, reportažą, dokumentinę ir menišką fotografiją ir už kitą su literatūra ir žurnalizmu susijusią veiklą. Ypač žada būti įdomi meninė dalis.

Solistė Dalia Kučienienė pirmą kartą atliks naujas kompoz. Dariaus Lapinsko "Vargdinių Mišias" visas

Chicagoje...

(Atkelta iš 13 psl.)

tas J. Evans (50) ir kiti mažesniais sumomis.

Pabaigoje, apskr. v-bos pirm. V. Šimkus pasidžiaugė gausiu susirinkusiųjų skaičium, nemažėjančiu balfininkų ryžtu padėti į vargą patekusiems tautiečiams, dėkojo visiems dalyviams ir pakvietė užkandžiams, kuriuos aukoją šio vajuos globėjas, o paruošė nepailstamos šeimininkės.

Susirinkimas baigtas tautos himnu.

Apskr. valdyba yra išleidusi leidinį, su visų aukotojų pavardėmis ir sumomis, kurį gaus kiekvienas aukotojas. Mums belieka BALFo talkininkų pastangas paremti ir dosniai aukoti.

5 mišių dalis. Šis moderninė atonalinė kompozicija yra vienintelė mūsų bažnytinėje muzikoje. Lotyniškas mišių dalių tekstas Kirie, Gloria, Sanctus ir kitos dalis perpintos lietuvių liaudies tekstu. Mišios originalios savo kompozicine struktūra ir moderniškomis išraiškos priemonėmis. Jos radikaliai skiriasi nuo tradicinių, įprastų grigorijoniško giedojimo mišių, pritaikytos šių dienų sąlygom, ypač jaunosios kartos skoniui, praturtintos naujais sąskambiais ir naujomis muzikalinėmis idėjomis.

Maldos puošnumui pakelti bažnytinis giedojimas ir religinė muzika net stabmeldiškose tautose buvo plačiai naudojama.

Darius Lapinskas yra laikus kompozitorius, turintis daug naujų sumanymų, kuriuose glūdi ekspresinė galia, judinanti ir kelianti iš sustingimo nusistovėjusią, pasenusią kompozicinę rutiną. Savo kūryboje jis naudojasi atonaline kompozicine sistema (tonacijos nebuvimas), kuri suteikia didesnę kūrybinę laisvę.

Prie šių, neįprasto skambėsio mišių reikia labiau priprasti. Kai kam, pirmą kartą girdint, jos gali ir nepatikti. Religinė muzika yra viena iš priemonių kilniai ir puošniai garbinti Sutverėją.

Solistė Dalia Kučienienė atliks vokalinę mišių partiją. Dabartiniu metu ji yra vienintelė dainininkė Chicagoje, kuri sugeba išmokti ir gerai atlikti Lapinsko kompozicijas.

Vargdinių mišių dvylikatoninės muzikos struktūra turi daug neįprastų sunkių intervalų. Melodinė linija savarankiška, nepriklausanti nuo kitų partitūros instrumentų, frazuotė perpintu.

Sol. Dalia Kučienienė atliks solo partiją Dariaus Lapinsko "Vargdinių Mišių" premjeroje spalio 16 d. 7 v. v. Jaunimo Centre, Chicagoje. V. Noreikos nuotr.

ta netikėtomis moduliacijomis (harmoningas melodijos perėjimas iš vienos tonacijos į kitą), kurios suteikia kompozicijai ekspresiją ir galią.

Koncerto užbaigai girdėsime Clevelando studentų chorą "Nerija", kuriam vadovauja muzikė Rita Čyvaite. Ji pati harmonizuoja daugelį dainų. Choro reper-

tuarą sudaro lietuvių liaudies ir estradines dainos.

Šio gražaus minėjimo iniciatorius yra Ateities žurnalo redaktorius kun. dr. Kęstutis Trimakas su savo jaonais bendradarbiais. Pamėgęs žurnalisto darbą, jis savo darbštumu ir sumanymu subūrė aplink Ateitį nemažą skaičių jaunų bendradarbių, kurie gerai atlieka reikšmingą darbą.

SOLŽENICINO ODISĖJA ST. PERMINAS

Likimas lėmė rusų rašytojui disidentui, nobelininkui Aleksandrui Isajevičiui Solženicinui iki šiol negirdėtą rašto žmonių pasaulyje pasaulinį garsą. Šis garsas ir moralinis autoritetas iškilo dėl rašytojo priešrežiminės veiklos Sovietų Rusijoje, dėl jo ištremimo, dėl jo veiklos laisvame pasaulyje.

Tradiciniai, kiekvienam

politiniam pabėgėliui kalnuotoji Šveicarija buvo ir bus saugios priebėgos simbolis. Kaip tik tai Šveicarijoje Vladimiras Leninas kūrė savo marksistinės teorijos reviziją ir tos utopijos reklamavimą. Likimas iškėlė pokštą, tame pat Ziuricho mieste ir visai netoli nuo Lenino buvusios buveinės, apsigyveno garsiausias Lenino tironiškosios utopijos priešininkas, tremtinys Aleksandras Solženicinas!

Kiekvieną dieną jis galėjo praeiti pro namą, prie kurio bolševikai pritvirtino memorialinę lentą Lenino gyvenvietei čia priminti. Apsigyvenęs Ziuriche rašytojas neapėjo Lenino temos. Miesto archyvuose jis rado daug medžiagos apie Leniną ir taip gimė jo knyga apie Sovietinės valstybės pranokėją, apie jo gyvenimo periodą Ziuriche.

Aleksandras Solženicinas tikėjosi įsikurti Wilhelm Tell tėvynėje, gyventi ir tęsti savo literatūrinę ir visuomeninę veiklą. Iš Šveicarijos turėjo būti ir jo ilgos, tolimos išvykos į Vakarų Europos kraštus, į Kanadą ir į Jungtines Amerikos Valstybes. Savo garsią išvyką į Ameriką jis nau-

dojo studijoms archyvuose, ieškodamas originalios medžiagos apie rusų revoliuciją.

JAV-ėse, kaip joks kitas kūrybos ir moralės skelbėjas, A. Solženicinas vienu buvo suniekintas, išvadtas fašistu ir nepriimtas Baltuosiuose Namuose! Bet tose pat JAV-se jis buvo kitų didžiai respektuotas, pakviestas į milijoninių savo nariais unijų konvencijas.

Buvo laukiama, kad rašytojui sugrįžus į savo ramų Ziurichą, netrukus skaitysime jo naują kūrinių apie Rusijos revoliuciją...

Bet mažai kas žinojo, kad kuklus rašytojo namas Ziuriche jau apsuptas... KGB agentais; kad rašytojas terorizuojamas grasinančiais laiškais; kad gresia pavojus jo šeimai. Laiškai plaukė iš Berno. Kaip žinia, Berne, Šveicarijos sostinėje, susispietė ir SSSR diplomatinės bei konsulinės stacijos.

Solženicinas kreipėsi į Šveicarijos atitinkamus pareigūnus, bet federalinė policija specialios apsaugos nepažadėjo ir šantažinių laiškų siuntėjų neieškojo. Ir, štai, Šveicarijos valstybei teko būti savo garsaus pabėgėlio pamotės rolėje. "Tages Anzeiger" paskelbė, kad A. Solženicinas išvyktas iš Šveicarijos dėl nesaugumo, dėl pavojų jam ir jo šeimai. Žinia nebuvo išlaužta iš piršto. A. Solženicinas nutarė apsigyventi JAV-se. Birželio 22 jis įteikė prašymą suteikti jam nuolatinio apsigyvenimo vizą. Viza buvo duota. Solženicinų šeima apsigyvena Vermonto valstijoje, prie nedidelio miestelio. Rašytojas labai turtingas. Honorarai už jo knygas (visos best-selleriai) padarė jį milijonieriumi. Jis nupirko 50 akrų žemės su namais. Namų pritaikymas jo reikalams pareikalaus... 250,000 dolerių. Rašytojas galvoja, kad gyvenimas Vermonto valstijoje apsugos jį nuo visur sekančio KGB šantažo.

Šveicarų spaudoje girdėti sarkastiškų pareiškimų. Vevey pakrantėje gyvena pasaulinio garso rusų rašytojas V. Nabokovas. Tai pagarsėjusios Amerikoje "Lolitos" autorius. Nabokovas absoliučiai apolitinis autorius, turįs Šveicarijoje absoliučios ramybės sąlygas. Tik mėgėjai veržiasi į viešbučio vestibulius, norėdami matyti praeinant garsų "Lolitos" autorių. Tuo tarpu audringiausio rašytojo ir visuomenininko, ir kovotojo prieš terorą likimas Šveicarijoje buvo tragiškas. Solženicinas turėjo bėgti iš tradicinės politinių pabėgėlių globos šalies, nes jam nebuvo garantuotas saugumas. Spauda tvirtina, kad po šio įvykio Šveicarijos laisvių aureolė nubluko. Užtat Vermonto valstijoje padidėjo atrakcijų.

Sol. R. Mastienė iš Chicagos nuvykusi koncertavo Bueonos Aires lietuviams, kurie jos koncertu buvo labai sužavėti. Po koncerto argentiniečiai lietuviai viešniai įteikė dovanų. Iš kairės: ALOST pirm. A. Mičiudis, sol. R. Mastienė, už jos O. Kairėlienė, J. Stalioraitis, Dirvos bendradarbis J. Šiušis, L. ir M. Metrikytės, dr. J. Simanauskas, inž. G. Kliuga ir kt.

A. Kirstuko nuotr.

DAILININKAS ANTANAS RŪKŠTELĖ SUKAKTUVININKAS

(2)

Z. JUŠKEVIČIENĖ

Dail. A. Rūkštelė greta savo kūrybinio darbo plačiai reiškiasi kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje. Lietuvoje gyvendamas dažnai važinėjo į užsienius asmeniniai kultūriniais reikalais ar valdžios įstaigų siunčiamas. Užsienių reikalų ministerijos buvo išsiųstas į Švediją, į etnologijos ir muziejininkystės kursus, kuriuos ten ir baigė. Už kultūrinį bendradarbiavimą buvo apdovanotas Švedų karaliaus Gustavo Vazos III-jo laipsnio ordinu, 1937 m. švietimo ministerija A. Rūkštelę buvo išsiuntusi į Vokietiją, Luebecką, ten vykusį Etnologų Tarpautinį kongresą, kaip oficialų Lietuvos atstovą. A. Rūkštelė kultūrinės paskirties ar tai asmeninio užmojo tikslu yra aplankęs visą Europos kraštą, dar prieš antinį Pasaulinį karą.

Kaip emigrantas, A. Rūkštelė su šeima buvo išemigravęs į Australiją, ten išgyvenęs keletą metų ir, nesusigyvenęs su to krašto gamtinėmis sąlygomis, persikėlė į JAV-bes nuolatiniam gyvenimui, kur šiuo metu gyvena, kuria ir kaip visuomenininkas plačiai reiškiasi St. Petersburg, Floridoje.

Dail. A. Rūkštelės, kaip visuomenininko kelią tenka pradėti atsekti nuo jo gimnazijos meto Vilniuje, kaip A. Rūkštelės bendramokslis Lietuvos Skautų steigėjas įkūrėjas Petras Jurgėla su savo dviem broliais pradėjo skautybės sąjūdį Vilniuje, kur ir A. Rūkštelė tapo įtrauktas į skautų eiles, buvo pirmosios skautų skilties skautas. Šiuo metu A. Rūkštelė yra akademikų skautų gretose. Lietuvos Skautijai švenčiant penkiasdešimtį jis buvo apdo-

vanotas "Už nuopelnus" žymeniu.

Meno mokykloje Kaune, 1922-27 m. A. Rūkštelė buvo Korp. Trijų Tulpių pirmininkas. Nepriklausomųjų dailininkų draugijos sekretorius, 1931-32 m., Lietuvos dailininkų s-gos sekretorius 1938-39 m. Yra vienas steigėjų Korp. Vilnija.

Adelaidėje, Australijoje A. Rūkštelė įsteigė L. Bendruomenės apylinkę, ten pat jis yra ir vienas iš Kultūros fondo steigėjų ir jo pirmasis pirmininkas. Vienas organizatorių ir steigėjų Lietuvių mėgėjų teatro Adelaidėje.

A. Rūkštelė persikėlęs į JAV, gyvendamas Los Angeles, skaitė paskaitas, darydavosi su skautais akademikais. Persikėlęs į Chicago, dailininkas įsitraukė į Dailininkų s-gos veiklą, šešis metus ėjo skyriaus pirmininko pareigas. Priklausė ir LKVS Ramovėi, buvo skyriaus pirmininku ir centro valdybos narys. Lietuvių fondo valdyboje ėjo vicepirmininko pareigas. A. Rūkštelė yra visur aktyvus, visur produktingas: nepopierinis organizacijų narys.

Nuo 1972 — A. Rūkštelė gyvena Floridoje, St. Petersburg ir gyvai, kultūrinėmis pastangomis reiškiasi vietos lietuvių gyvenime. Yra Lietuvių klubo ir LŠST Kalantos šaulių kuopos aktyvus narys. Už nuopelnus lietuvių ir šaulių s-gai apdovanotas šaulių žvaigžde.

Dail. A. Rūkštelė, kaip meno istorikas yra daug kartų, daugelyje vietų skaitęs paskaitas apie mūsų iškiliųjų dailininką K. Čiurlionį, jo kūrybą. Pirmą kartą apie K. Čiurlionio kūrybą A. Rūkštelė skaitė paskaitas dar gyvendamas Lietuvoje:

A. Rūkštelė

Rugiapiūtės metas.

Vytauto Didžiojo universitete, Dotnuvos akademijoje, didesnėse Lietuvos gimnazijose.

Meno kritikas

Dail. A. Rūkštelė yra be sąlyginiai priešingas visokiems iškrypimams mene, padarytiems meno vardu. Dailininkas, meno kritikas A. Rūkštelė sako: "Pakabintas skuduras rėmuose, ar beprasmiskai ištepta drobė yra joks menas, tai šarlatanizmas padarytas meno vardu." Jis išpėja jaunos dailininkus nevaizinti avangardistų rengiamose meno parodose. Pataria jauniems dailininkams ieškoti lietuviškos kūrybinės dvasios, kuri būtų prasminga, kad joje galima būtų atpažinti lietuvių dailininką ir kad pats menas teiktų lietuviams garbę.

Individualių parodų rengėjas

Dail. A. Rūkštelė rengia savo kūrinių parodas solo ir jungtinėse dailininkų parodose dalyvauja nuo 1931-mųjų metų Kaune, yra dalyvavęs su savo kūrinių veik visuose didesniuose Lietuvos miestuose. Turėjo parodas

A.A. STASIO LUKOŠEVIČIAUS NETEKUS

A. A. Stasys Lukoševičius

Negailestinga mirtis retina mūsų eiles. Vis daugiau ir daugiau kapinėse naujųjų ateivių paminklų.

Rugsėjo 18 d. 3 val. po pietų Elizabeth ligoninėje N. J., po daugelį metų jį kančios ligos, mirė Stasys Lukoševičius. Velionis buvo gimęs 1905 m. birželio 5 d. Elizabeth, N. J. Būdamas vos dviejų metų drauge su tėvais išvažiavo į Lietuvą. Kurį laiką jo tėvai ir mažasis Staselis gyveno kaime, netoli Šeduvos, Panevėžio apskr. Po kelių metų tėvai nusipirko stambų Jonačiūnų kėdainių apskr., Pašuvio valsčiuje ir visa šeima persikėlė ten gyventi.

Baigęs pradžios mokyklą, jaunas Stasys labai norėjo tęsti mokslą toliau. Nežiūrint tolimo atstumo jis įstojo į Šeduvos progimnaziją.

Vokietijoje, Australijoje, Tasmanijoje. Nuo 1955 m. apsigyvenęs Amerikoje, daugiausia rengia individualias savo kūrinių parodas.

Dailininko A. Rūkštelės kūrybinis impulsas, jo paties teigimu, yra neužmirštama Lietuvos tragedija, tautos kančios ir stipri Lietuvos laisvės viltis. Jo politinis moto: visoks internacionalizmas, visoki "izmai" yra mažųjų tautų laisvės priešai. Dail. A. Rūkštelė, būdamas taurus patriotas, aktyvus akcijos žmogus už Lietuvos laisvę, dažnai ir aiškiai liudija moralinę, politinę tiesą, kad nežiūrint kokio dydžio tauta yra, jei tik ji yra politiškai subrendusi, sąmoninga, kūrybinga, ji turi moralinę ir juridinę teisę būti laisva. Lietuva turi būti laisva!

Šiam tauriam patriotui, kūrybingam dailininkui, neuilstamam visuomenininkui, kultūrininkui tenka tik palinkėti ilgų, ilgų metų!

zija, ją baigęs mokinosi šiaulių gimnazijoje. Deja, šiaulių gimnaziją turėjo aplėisti jos nebaigęs, nes tėvui mirus turėjo grįžti į ūkį ir jame kurį laiką dirbti. Likvidavus ūkį, Stasys įstojo policijos tarnybon. Dirbo kaip policijos pareigūnas mažesniuose Kėdainių apskrities miesteliuose: Airiogalioje, Baisogalioje ir Pernaravoje. Artėjant antrajai raudonosios armijos okupacijai, Velionis pasitraukė į Vakarus. Gyveno Vokietijoje, Hanau stovykloje. Į Ameriką grįžo 1948 metais. Netrukus atsikvietė motiną ir seserį Valeriją. Visi pastoviai apsigyveno Elizabeth, N. J. Dirbo Singer Co. Bet dėl pablogėjusios sveikatos turėjo pasitraukti į ankstyvą pensiją. Stasio broliai Petras ir Benis gyveno Kanadoje ir dirbo miškuose ir anglių kasyklose. Stasio pastangomis ir rūpesčiu abu broliai persikėlė gyventi į Elizabeth, N. J.

Velionis Stasys visą laiką dirbo lietuviškose organizacijose: LB vietiniam skyriui, ALT S-gos Elizabeth skyr. ir kitur. Artėjant Kalėdų šventėms, Velionis per eilę metų rinkdavo iš vietinių verslininkų, profesiona-

(Nukelta į 16 psl.)

A. Rūkštelė

Saulėtekis.

A.A. STASYS LUKOŠEVIČIUS...

(Atkelta iš 15 psl.)
Iš ir pavienių asmenų kalėdinius sveikinimus ir siųsdavo DIRVAI. Kaip gerasis Kalėdų Senelis DIRVAI tokių būdų padovanodavo ketą šimtų dolerių.

Velionis buvo didelis meno mėgėjas: lankydavo meno muziejus, meno parodas, o labiausia buvo pamėgęs operas. Pirkdavo visam sezonui Metropolitan Operos bilietus ir retai kurį spektaklį apsisėdavo. O jei dėl sveikatos negalėdavo pats vykti, bilietus atiduodavo kitiems.

Velionis Stasys buvo pašarvotas Brazinskių laidojimo koplyčioj. Antradienį, rugsėjo 21 d. 8 v. v. buvo atsisveikinta su Velioniu, dalyvaujant dideliui skaičiui lietuvių. Kun. Juozas Pragulickas sukalbėjo rožinį, Vytautas Abraitis pravedė atsisveikinimą ir ALT S-gos Elizabeth skyr. vardu pažymėjo velionies atliktus darbus ir jo būdo ryškesnius bruožus: buvo kietas savo principuose, šelpė višus, kurie dirbo lietuviybės išlaikymo ir Lietuvos laisvinimo darbą.

ALT S-gos Valdybos vardu su velioniu Stasiu atsisveikino J. Sirusas, Lietuvos Bendruomenės vardu K. Jankūnas. Atsisveikinimas baigtas Lietuvos Himnu. Velionies karstą puošė gausūs vainikai ir gėlės.

Rugsėjo 22 d. 8:30 val. iš Brazinskių koplyčios velionies karstas buvo perkeltas į šv. Povilo ir Petro šventovę. Velionies karstą nešė jo artimi 6 draugai. šv. Mišias aukojė 3 kunigai. Pritaikintą pamokslą pasakė klebonas kun. Petras Žemeikis, išskeldamas velionies ryškesnius gyvenimo momentus. Iš šventovės ilga automobiliu vilkstinė palydėjo velionį į amžino poilsio vietą — Woodbridge kapines. Nuliūdime paliko: sesuo Valerija Janavičienė, broliai Petras su žmona Brone ir Benis, dvi seserys su šeimomis Lietuvoj, ir gausus būrys artimų draugų.

Ilsėkis amžinoj ramybėj mielas Stasy. Tegul būna lengva šios šalies žemė, kuri davė progą mums laisvai dirbti ir gyventi. (js)

VIETOJ GĖLIŲ AUKOJO DIRVAI

ALT S-gos Elizabetho skyriaus nariui Stasiui Lukoševičiui mirus, jo bičiuliai, prisimindami jo didelius rūpesčius Dirvos reikais, vietoj gėlių prie jo karsto, skyrė aukas Dirvai.

25 dol. aukojė Kazys Kasperiūnas.

Po 10 dol. aukojė: Vytautas Abraitis, Pranas Damijonaitis, Kazys Jankūnas, Vacys Kvetkus, Petras Lanyš, Vladas Mardosas, Jurgis Miežaitis, Vincas Misiūnas, Kazys Ozalas, Antanas

Pocius, Jonas Reedy, Juozas Šlepetis, Albinas Stukas, Stela Strazdas, Jonas Švedas, Julius Veblaitis, Vacys Žostautas.

5 dol. aukojė Pranas Šlepetys.

Viso suaukojo 200 dol.

Dirva visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja.

AUKOJO LIETUVIŲ FONDUI

ALT S-gos Elizabetho skyriaus nariui Stasiui Lukoševičiui mirus, jo prietelis p. Aleksandras Žemaitis, vietoje gėlių prie jo karsto, velionies vardo įamžinimui paskyrė \$50.00 auką Lietuvos Fondui.

Iš pageltusių albumo lapų...

KAUNAS, Laisvės Alėja, 1933 m. Policininkas tvarko judėjimą sankryžoje. Jis dėvi kaskę su kiveriu - tais metais įvesta nauja uniforma. Kauniečiai, pašiepdami, savo policininkus vadindavo 'faraonais'.

“Aš esu už aplinkos pagerinimą... bet

ką tai turi bendro su elektros kaina?”

Daug! Taršos kontrolės projektai stumia elektros pagaminimo kainą aukštyn.

Paimkite tikrai reikalavimą, kad oras išeinąs iš įmonės kaminų turėtų būti 99% švaros vietoj buvusių 95%, kaip jūs galite įsivaizduoti paskutinių procentų švaros palaikymas yra pats sunkiausias. Ir brangiausias. Kainuoja mums 27 milijonus dolerių tik vienai jėgainei, pagerinti 4% oro kokybę. Tai yra užtenkamai pinigų išmaitinti 7500 vidurkio šeimų ištisus metus.

Tai tik mažas dalykas. Mūsų ištisa taršos kontrolės programa kainuos 270 milijonų dolerių per sekančius 5 metus. Jeigu jūs padalinsite sumą iš mūsų 687,000 klientų, išeina beveik 400 dol. kiekvienam — ir dauguma tos sumos bus eventualiai sumokėta klientų.

Mes visi esame už aplinkos pagerinimą. Ir mes darome gerą pažangą.

Bet mes galvojame, kad jūs pritarсите, kad turi būti geresnis santykis tarp gaunamų rezultatų ir mokesčio už tai.

Dėl platesnių informacijų šiuo klausimu prašykite veiktui mūsų knygtės "What's That Got To Do With The Price Of Electricity?" Public Information Department, Room 711. The Illuminating Co., Box 5000, Cleveland, Ohio 44101

The Illuminating Company

CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

Priešrinkiminių nuotaikų fragmentai

Kas ketveri metai priešrinkiminių nuotaikų įkarštyje politiniai kandidatai, siekdami laimėti rinkimus, ieško paramos specifinių balsuotojų grupių tarpe, nes gyvenimo praktika parodė, kad individas yra lengviau pasiekiamas per kurią nors interesų grupę, negu bendroje Amerikos piliečių masėje. Miestuose, valstijose, apskrityse (counties), atsižvelgiant į gyventojų sudėtį, politiniai kandidatai būsimus balsuotojus klasifikuoja balsavimo "blokais". Vienaip yra bandoma palenkti į save darbininkiją, kitaip negrus, žydus, ūkininkus ir kitas grupes. Paskutiniu metu vis labiau ryškėja etninių grupių vaidmuo. Jų naujai iškilęs sąmoningumas ir pasireiškimas visose gyvenimo fazėse, kaip balsuotojų ir vartotojų, šalia to, kad ir tos grupės yra mokesčių mokėtojai ir valstybinių paslaugų dalininkai, neliko nepastebėti rinkiminių kampanijų būstinėse. Tiek Carteris, tiek Fordas, tiek senatoriai ir kiti kandidatai pradeda ieškoti būdų, kaip į save patraukti tautines mažumas.

Clevelande ypatingai į etnines grupes atkreipė savo dėmesį senatorius Robert Taft Jr., kuris nori būti perinktas sekantiems ketveriems metams į JAV Senatą, ir jo oponentas Howard Metzenbaum, bandantis Taftą iš jo turimos pozicijos išstumti. Rugsėjo 24 d. Holiday Inn Independence, Ohio sen. Tafto komitetas sukviėtė Clevelando etninių grupių spaudos ir radijo atstovų konferenciją. Man teko atstovauti lietuviams. Konferencijos svečių tarpe taip pat buvo Algis Rukšėnas, Tafto rinkiminės kampanijos narys ir dr. Giedrius Lazdinis. Tuščiame, pasieniais kėdėmis apstatytame kambaryje būriavosi įvairių tautybių asmenys, moterys ir vyrai, su gėrimais rankose, ir neformaliai šnekučiavosi, retkarčiais aplankydami kampe paslaugų, bet niekada nesišypsanti baro patarnautoją, kurie, tarsi su kiekvienu gėrimu norėjo įpilti ir lašelių savo surūgusios nuotikos. Buvo užsikandama džiovintomis bulvėmis ir riešutėliais. Pagaliau senatorius, pristatytas svečiams Tautybių Komiteto už Taftą pirmininko čeko Vaclav Hyvnar, trumpai išdėstė politinę platformą. Buvo malonu pastebėti, kad jis į klausytojus nesikreipė

kaip į asmenis, "ką tik išlipusius iš laivo", bet nuosekliai, kad ir nepakankamai garsiai, trukdomas oro šaldymo sistemos, reiškę savo mintis, ypatingai pabrėždamas Amerikos saugumo reikalą, valdžios aparato išlaidumą, savo pažiūras į mokesčių reformą, kuri ne tik nesumažinsianti mokesčių naštos, bet dar ją žymiai pakelsianti, nes nepadaryta jokių pakeitimų mokesčių sistemoje tiems, kurie savo išlaidas išvardina (itemize). Po to prasidėjo klausimų ir atsakymų periodas. Man pavyko prajuokinti apyrimčius dalyvius ir patį senatorių užklausimu, ką darą Carterio riešutai šitoje konferencijoje. Senatorius rado reikalo atsakyti, kad tai esą Meksikos riešutai. Nuotakai pragiedrėjus, aš senatoriui patiekiau tris klausimus: 1) Kokia esanti senatoriaus "Etninio asmens" definicija, 2) Kokia jo pažiūra į Helsinkio susitarimus ir) Ką jis siūlo etninių grupių balsuotojams. Į pirmąjį klausimą jis atsakė, kad "visi amerikiečiai, išskyrus indėnus, priklauso etninėms grupėms". Su tuo atsakymu, žinant gyvenimą iš praktikos, negali sutikti, prisimenant dinamišką ir stiprų protestantiškai-anglosaksiško "katilo" spaudimą, kurio išdavoje buvo keičiamos pavardės, slepiama kilmė, kad būtų lengviau asimiliuotis ir kad praktiškame gyvenime būtų sumažintos diskriminacijos galimybės. Tačiau reikia pateisinti tokį politinio kandidato atsakymą, tuo labiau, kad jis primygtinai pabrėžė savo pasididžiavimą tuo faktu, kad Amerika susideda iš daugiakultūrinių grupių, atnešusių su savimi tradicijų įvairumą ir senų kultūrų turtus.

Balsuotojams jis siūlo savo principinį nusistatymą gerbti individo teises ir ginti ekonominio gerbūvio pozicijas, nes ekonominis gerbūvis esąs svarbiausias faktorius individo laisvei užtikrinti. Jis skelbia programą, kurioje reikalaujama laisvės ne vien individui, bet ir tautoms už šito kontinento ribų. Jis išsamiai kalbėjo apie mokesčių našą ir žada varžyti vyriausybės išlaidumą. Taftas pripažįsta, kad sutartys, padarytos su Sovietų Sąjunga, yra vienaip vykdomos ir interpretuojamos Vakaruose, ir kitaip pačių sovietų. Susidaro įspūdis, kad sen. Taftas aiškiai pasisako prieš komu-

Sen. Robert Taft Jr. dedikuotoje nuotraukoje įrašė: "To my Lithuanian Friends with Best Wishes. Bob Taft, Jr."

nizmą ir už laisvės principą visiems ir visur.

Jo atsakymai buvo daugiau ar mažiau susumavę tai, ko paskirų tautybių atstovai norėjo klausiti. Po kelių kitų klausimų jam baigus kalbėti, konferencijos dalyviai nuoširdžiai plojo ir toliau tęsė tarpusavio pasikalbėjimus. Įdomu buvo susipažinti su kitų tautybių kolegomis — spaudos atstovais. Malonus ir draugiškas Vaclav Hyvnar, buvęs čekų savaitraščio "Nový Svet" redaktorius, šiuo metu einantis specialaus Clevelando Mero pagalbininko pareigas, aiškiai pasisako už Tafto kandidatūrą. Slovėnų atstovas Louis Lobe, MBA, korporacijų kreditų analizuotojas iš profesijos, atstovauja jaunųjų slovėnų visuomenę, jausdamas tamprų ryšį su savo tėvų kraštu ir meilę savo kilmės žmonėms. Jo jaunutė ir labai maloni žmona savo kilmę išveda iš "senųjų, tikrųjų" amerikiečių iš Mayflower generacijos, būdama Kit Carson aine. Lenkų "Kurier Polski" (išėinąs Clevelande du kartus į savaitę) atstovavo Stella Walsh, originali ir įdomi asmenybė, savo jaunystėje pasižymėjusi Pasaulinėse — Olimpijados kaip bėgikė ir laimėjusi 5 aukso ir 4 sidabro medalius (už Lenkiją — 1932 metais Los Angeles, 1936 m. — Berlyne, 1934 m. Londone) ir taip pat buvusi Moterų Olimpijados čempionė 1930 metais Prahoje. Jai stiprų įspūdį padarė Tafto etninių problemų supratimas ir jo laikysena mažumų atžvilgiu. Ponia Irena Balint, vengrų atstovė, tvirtai pasisako už Tafto kandidatūrą, jau prieš daugelį metų užmezgusi ryšius su ta iškilia Amerikos politikų šeima. Lenkų Bendruomenės pirmininkas Roman Trer-

sisako už politinių kandidatų pasirinkimą. Didžioji ispaniškai kalbančių masė esanti sudaryta iš kraštutiniai nusistačiusių asmenų, kurių nuomonės ji atstovauti negalinti ir nenorinti, tačiau su dėmesiu studijuojanti politinius kandidatus, kad patį galėtų padaryti sprendimą.

Ketvirtadienio vakare lietuvių konservatorių klubo susirinkime kalbėjo 21 distrikto kandidatas į Kongresą Thomas W. Lippitt, kuris daro pastangas laimėti mums gerai pažįstamo Charles Vanik poziciją. Thomas W. Lippitt, konservatyvių pažiūrų energingas kalbėtojas, bando atkreipti balsuotojų dėmesį į keletą mažai težinomų faktų. Kongreso balsavimo rezultatais pasiremdamas, jis iškėlė Vaniko dviveidiškumą ir kairios krypties liberalizmą. Vanikas balsavęs už ištisą eilę įstatymų, kurie yra palankūs komunistų kraštams ir kurie turės tendencijos didinti vyriausybės išlaidas ir remti komunistų reikalus. Taip pat pasirodo balsavęs už prievartą vaikų vežiojimą autobusais integracijos tikslu. Turiu prisipažinti, kad buvau sukrestitariamu Vaniko balsavimu sąrašu.

Priešrinkiminėms nuotakoms pasiekus beveik kulinacinį tašką, turėtume ir mes, lietuviai, iš esmės įsigilinti į politinių kandidatų platformas, nes rinkimai palies ir mūsų asmenišką gyvenimą. O nuo politinių kandidatų nusistatymo ir veiksmų taip pat priklausys Lietuvos laisvinimo pasisekimas ar nesėkmė.

• **Praktiškiausia dovana** jūsų vaikams ar anūkams — nebrangus State Farm gyvybės draudimas... kuris duoda ne tik reikalingą apsaugą bet ir kaupia sutapas ateičiai. Pilnam draudimo patarnavimui kreipkitės pas Kęstutį Gaidžiūną, tel. 943-1202.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vglan-doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

**CLEVELANDO
PARENGIMŲ
KALENDORIUS**

- SPALIO 10 D. Naujosios parapijos rudens šventė.
- SPALIO 17 D. Aktoriaus H. Kačinsko ir pianisto A. Kuprevičiaus recitalis. Rengia Skautininkų Draugovė.
- SPALIO 23 D. Abiturientų pristatymo balius Lietuvių Namuose. Rengia LB Ohio apygarda.
- SPALIO 24 D. CCC Teatre Grandinėlės koncertas.
- SPALIO 30 D. Čiurlionio ansamblio tradicinius balius Lietuvių Namų salėje.

- SPALIO 31 D. Kar. A. Juozapavičiaus mirties sukakties minėjimas. Ruošia šauliai.
- LAPKRIČIO 6 D. G. Čapkauskienės koncertas Naujos parapijos salėje.
- LAPKRIČIO 7 D. SLA 14 kuopos 75 metų jubiliejinis banketas Lietuvių Namuose.
- LAPKRIČIO 13-14 D.D. Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando Apylinkės valdyba.
- LAPKRIČIO 14 D. Juliaus Šukio dailės kūrinių paroda Lietuvių Namų salėje. Bicentennial Lietuvių
- LAPKRIČIO 20 D. Karuomenės šventės minėjimas Lietuvių Namų salėje. Rengia L.K.V.S. Ramovė.
- LAPKRIČIO 21 D. Kristaus Valdovo šventė Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos parapijoje. Ruošia ateitininkai.
- LAPKRIČIO 28 D. Prof. J. Brazaičio minėjimas. Rengia LFB.

1977 M.

- SAUSIO 22 D. Dirvai paremti balius Lietuvių Namų salėje.
- BALANDŽIO 16 D. 1977 m. Grandinėlės balius Slovėnų Auditorijoje.
- BALANDŽIO 30 — GE-
GUŽĖS 1 D. Ateitininkų šeimos šventė Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos parapijoje.

L.T.M. ČIURLIONIO ANSAMBLIO TRADICINIS

KONCERTAS-BALIUS

įvyks 1976 m. spalio mėn. 30 d., 7 val. vak.

CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMŲ SALEJE.

PROGRAMOJE: Ansamblis su solistais atliks operų chorų ištraukas. Diriguoja A. MIKULSKIS.

Vaišės su vynu ir kitais gėrimais. Geras orkestras, šokiai, laimėjimai, dovanos ir kt.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti įėjimas \$12.50 asmeniui. Bilietus įsigyti iš anksto: tel. dienos metu 261-9666 (Union Savings) arba namų tel. 732-8250 R. Butkus, arba tel. 731-7699 Vl. Plečkaitis.

NAUJOSIOS PARAPIJOS ŠVENTĖ

Š. m. spalio 10 d. įvyks Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos rudens šventė. Šventę rengia aštuoniolikos parapijos ribose veikiančių organizacijų ar grupių atstovų komitetas. Šventė turi du pagrindinius tikslus: suartinti visą plačią parapiją ir supažindinti visus su parapijiečių pasireiškimais įvairiose kultūros srityse.

Šventės pradžia ir centras yra šv. Mišios, kurios bus laikomos 1:30 val. po piet. Jų metu giedos parapijos ir C.Y.O. chorai bei solistai Bronė Kazėnienė, J. Kazėnas ir A. Liutkus.

Tuoju po mišių bus atidaryta parapijiečių meno darbų paroda, žemutinėje salėje veiks valgykla ir kavinė.

4 val. po piet prasidės koncertas, kuriame dalyvauja parapijos Katalikiško Jaunimo Organizacijos (C. Y. O.) choras ir mokyklos orkestras, bei Ramovėnų choras ir jaunieji Grandinėlės šokėjai.

Lietuviškai gyvybei išlaikyti esame reikalingi vienas kito; lietuviškai gyvybei išlaikyti yra reikalingas lie-

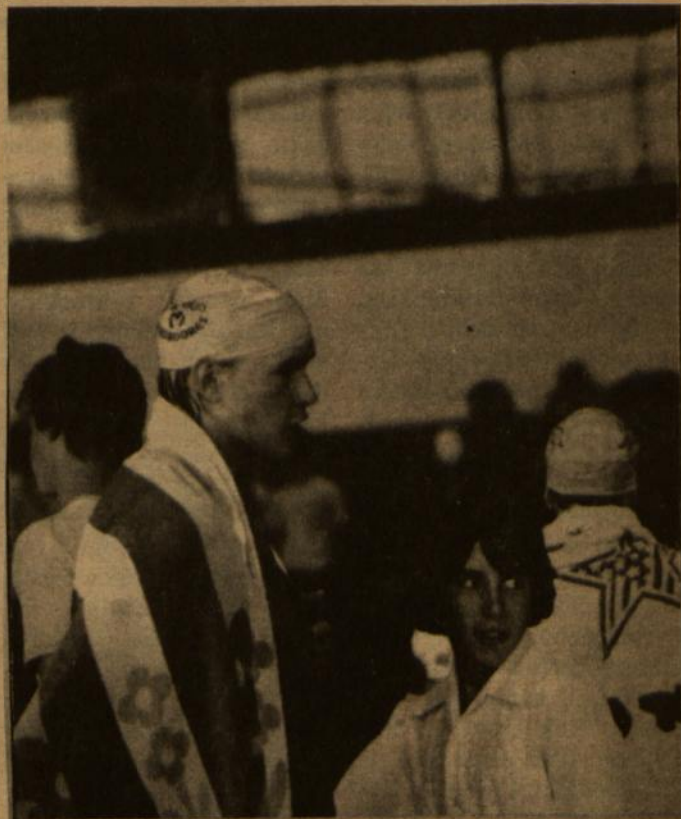
tuvybės židinys. Tą židinį mes randame savoje parapijoje, kurioje galimybės religinei ir lietuviškai veiklai yra plačios, kiekvienam pasiekiamos ir prieinamos.

Kiekvieną savaitės dieną, kiekvieną savaitgalį visose salėse ir klasėse organizacijos, grupės, dainininkai ir šokėjai randa savam darbui užuovėją ir supratimą.

Tinkama yra po kasdienio darbo sekmadienį švęsti. Kviečiame visus į šventę, kurioje atnaujinsime draugystę, išklausysime lietuviškos dainos, pasidžiaugsime savojo jaunimo šokiu. Savoje parapijoje, savuose namuose, į vieną bendrą lietuvišką šeimą susirinkę, pagilinsime savo darną ir vienybę, ir atnaujintu ryžtu eisime visi naujos darbo dienos pasitikti. (nk)

MACHINIST-TOOL MAKER

Nearby R & D prototype machine shop, all new equipment. Experience needed in manufacture of close tolerance, high precision machine parts. Excellent working conditions with liberal benefits. Salary commensurate with experience and ability. Call or write in confidence to ARE, Inc., P. O. Box 159, Port Clinton, Ohio 43452. 1-635-2175.
An Equal Opportunity Employer (37-41)

Paulius Kontrimas, Los Angeles lituanistinės mokyklos mokinys ir ateitininkų organizacijos narys, Mission Viejo Nadadores plaukimo komandos narys pastatė Amerikos 13-14 m. amžiaus grupės 200 jardų (4x50) laisvo stiliaus estafetės rekordą. Jis kasdien treniruodamasis nuplaukia po 17-18 km. ir yra pasiekęs daug gražių laimėjimų.

Florida suruošose lietuvių svarstybose simpoziumo dalyviai: V. Bražėnas, moderatorius J. Daugėla, L. Virbickas ir A. Grigaliūnas.
L. Knopfmillerio nuotr.

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu .....dol. ir prašau man atsiųsti šias knygas:

- ☐ Vyt. Alantas. ROMAS KALANTA.
Gyvieji Deglai Nemuno slėnyje. \$3.00
- ☐ R. Spalis. MERGAITE IŠ GETO.
Romanas \$5.00

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Naujųjų mokslo metų pradžioj 1976. IX. 11 Pedagoginio lituanistikos instituto studentų ir lektorių dalis bei naujai imatrikuluoti studentai prie "Laisvės kovų" paminklo Chicagoje prie Jaunimo centro rūmų. Pirmoje eilėje iš kairės: V. Liulevičius — lekt., S. Girmius — asistentas, J. Tamulis — JAV LB švietimo tarybos atstovas, St. Petersonienė — lekt., R. Janulevičiūtė — asistentė, A. Šimaitienė — lekt., E. Songinienė — lekt. ir A. Dundulis — lekt. ir akivaizdinio skyriaus direktorius.
P. Malėtos nuotr.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

1000 DOLERIŲ PREMIJA

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija šiais metais paskyrė dvidešimtąją tūkstanties dol. kultūrinę premiją Lituanistikos studentų stipendijų fondui Kent State universitete, kuris globojamas prof. dr. John Gladzow.

• DMNP parapijos ru-dens šventė įvyks spalio 10 d., sekmadienį, nuo 1:30 iki 7:30 val. vak. Bus šv. Mišios, meninė programa, meno paroda ir vaišės, klebonas kun. G. Kijauskas, drauge su kunigais L. Zarembe ir J. Kidyku ir šventei rengti komitetu, visus kviečia atsilankyti.

Įėjimas 1 dol., vaikams 50 c.

• Ignas Gatautis, aktorius ir režisierius, netikėtai mirė rugsėjo 29 d. Clevelande. Nuliūdime liko žmona Domininka, duktė Vigailė ir sūnūs Vytenis ir Mindaugas.

Į atsisveikinimą su velioniu Jakubauskienės koplyčioje spalio 1 d. susirinko gausus būrys bičiulių ir bendraminčių. Velionis buvo Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio aktyvus narys. Spalio 2 d. po gedulingų pamaldų šv. Jurgio šventovėje, palaidotas Visų Sielų kapinėse.

Dirva reiškia užuojautą velionies žmonai Domininkai ir šeimai.

• Šv. Kazimiero lit. mokykla, kuriai vadovauja V. Augulytė, pradėjo mokslo metus su 140 mokiniais.

• Akt. Henrikas Kačinskas po ilgos pertraukos atvyksta į Clevelandą ir spalio 17 d. drauge su pianistu

Visi maloniai kviečiami dalyvauti aktoriaus **H. Kacinsko** ir pianisto **A. Kupreviciaus** **RECITALYJE**

s. m. spalio mėn. 17 d., 4 val. p. p.

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje, 18022 Neff Road.

Po programos kavutė. Bilietai \$7.00, \$5.00 ir \$3.00 gaunami prie įėjimo ir pas platintojus:

A. Petukauskienę 531-3872;

M. Puškorienę 486-8613;

R. Tatarūnienę 531-5924.

Skautininkių Draugovė

Andriu Kuprevičiu duos re-čitalį Nauj. parapijos salėje. Vakara rengia skautininkių draugovė.

• George Vainovich, apskrities kontrolierius, bus pagerbtas spalio 29 d. Slovėnų Auditorijoje ruošiamame tautybių polkų orkestrų vakare. Gėrimai ir užkandžiai bus veltui. Prie įėjimo skiriama auka. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

NAUJAS GROŽIO SALIONAS

SILVER SHEARS BEAUTY
SALON

687 E. 185 St. Cleveland, O.

Vienintelis lietuvių moderniškai įrengtas grožio salionas. Automobiliams pastatyti aikštė yra už Bi-Rite maisto krautuvės.

Vedėja Giedrė Mazolianskaitė.

Dėl susitarimo skambinti —
486-4240

Vincas Gelgotas

AUTOMATIC SCREW MACHINES

We need an experienced individual on second shift who can set up and operate a multiple spindle Warner & Swasey machine.
We offer an excellent hourly rate and benefit plan.
If you take pride in your work, please contact:

ROTOR TOOL

26300 LAKELAND BLVD.
EUCALID, OHIO
216-731-8888

An Equal Opportunity Employer M/F
(38-41)

PASKYRĖ DIRVAI 500 DOLERIŲ

DARBINGAS ALT S-GOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

ALT S-gos Clevelando skyriaus narių visuotinas susirinkimas įvyko š. m. rugsėjo mėn. 26 d. dalyvaujant žymiam skaičiui skyriaus narių ir svečių. Pradedamas susirinkimą, skyr. pirmininkas dr. A. Butkus paprašė susirinkusių pagerbti susikaupimo minute šiais metais mirusius skyriaus narius: S-gos garbės narį ir skyr. garbės pirmininką Steponą Nasvytį, valdybos narį Karolį Morkūną, buv. vald. narę E. Jakulienę ir J. Grigaliūną.

Po pagerbimo, susirinkimui pritarus, buvo pakviesta į prezidiumą inž. A. Nasvytis, F. Eidimtas ir sekretoriauti J. Budrienė. Toliau sekė pranešimai: vald. pirmininko, išdininko ir revizijos komisijos. Iš pranešimų paaiškėjo, kad šios valdybos kadencija užsitęsė virš pusantros metų, nes pasitaikė daug svarbių darbų kuriuose valdyba buvo užsiąngavusi dalyvauti. O tie darbai tai buvo: skyriaus 25 metų sukaktuvių minėjimas, ALT S-gos jubiliejinio Seimo ir banketo ruošimas, Dirvos gaisro iš-

šaukti reikalai, vajeaus komiteto Dirvos atstatymui organizavimas, Dirvos 60 metų sukakties minėjimas-koncertas, skyr. gegužinės rengimas ir daug kitų darbų. Minėti darbai, kiek laikas ir aplinkybės leido, buvo pasėkmingai atlikti. Revizijos komisija patikrinusi išdą ir apyskaitas išd. V. Stuogio tvarkomas, rado tvarkoje. Visus pranešimus susirinkimas vienbalsiai patvirtino.

Valdybos rinkimai. Nusi-statyta v-ba rinkti iš penkių asmenų ir pora kandidatų į skyr. valdybą išrinkti šie asmenys: J. Mockus, K. Karalis, St. Astrauskas, V. Stuogys ir E. Maslauskienė. Kandidatais liko V. Matulionis ir V. Benokraitis. Revizijos komisijon išrinkti: Ig. Stankus, J. Budrienė ir A. Mackuvienė.

Diskusijose daugiausia buvo liečiami Dirvos ir Vil-ties Draugijos reikalai. Susirinkime dalyvavęs Vajeaus komiteto pirmininkas dr. V. Bložė pranešė, kad Ohio nustatyta kvota \$20,000 dar neišpildyta ir dar trūksta apie \$4000. Ragino aukoti daugiau, nes norint įsikurti savose patalpose, aukų niekad nebus per daug.

Dr. D. Degėsys painformavo susirinkusius apie Dirvos įkurdinimo komisijos veiklą.

Susirinkimas iš skyriaus kasos paskyrė \$500 Dirvos įkurdinimui.

Susirinkimą baigiant, buvo pristatyti trys nauji skyriaus nariai, kuriuos vienbalsiai priėmė. Šiais metais į skyrių yra įstoję 6 nauji nariai. Numatoma, kad šiais metais į Tautinės S-gos skyrių įsijungs daugiau jaunų pajėgų.

Susirinkimas baigtas Lietuvos Himnu. Toliau susirinkimo dalyviai buvo pakviesti atsigaivinimui ir užkandžiams p. E. Maslauskienės paruoštiems.

Po susirinkimo naujai išrinkta valdyba, po trumpo posėdžio išrinko pirmininku J. Mockų. (ck)

FOR RENT

Office space for rent, Superior Savings & Loan Association Bldg., 798 East 185 St. Call: 481-8552 Miss Parker.

HOUSES FOR SALE

St. Joe's Parish

A lovely immaculate colonial off Lake Shore Blvd. Large beautiful fenced yard, wood burning fireplace, three bedrooms, one paneled in expensive knotty pine. \$4,900.

Mayfield Hts.

Grow your own apples, when you buy this three bedrooms home, kitchen has dishwasher and lots of eating space, nice basement with shower. Two car garage. Large 323 foot lot. 40's.

ERIEVIEW REALTOR

442-3222

442-8691

831-3199

696-1520

PARDUODAMAS NAMAS PARMOJE

Švarus, vieno miegamojo, žavus namas ant dvigubo sklypo, erdvūs kambariai, didelė veranda, dvigubas garažas. \$26,999. Parduoda savininkas 321-1856. (40-41)

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN

DEVILIEG/OPERATORS

Experienced on numerical controlled machines. Must be able to set up for 1st & 2nd shifts. Steady work. Liberal policies & fringe benefits, and uniforms.

NON-FERROUS

21721 Tungsten Rd.

Cleveland, Ohio

216-531-3585

(34-43)

Clevelando skautininkių draugovės sueigos dalyvės, pasikeičiant valdyboms. Pirmoje eilėje sėdi buvusios ir naujos valdybos narės. Iš kairės: R. Nasvytienė, M. Puškorienė, buv. pirm. S. Gedgaudienė, naujoji pirm. J. Budrienė, A. Petukauskienė ir S. Radzevičiūtė.

V. Bacevičiaus nuotr.

DIRVA

TAUTINĖS SAJUNGOS NARIAMS CHICAGOJE

Sekmadienį, spalio 10 d. 3:30 val. p. p. Lietuvių Tautinių Namų salėje šaukiamas skyriaus narių susirinkimas, organizaciniams reikalams aptarti ir naujai kadencijai valdybą išrinkti.

Be to, siekiant savybėje pasiaiškinti Amerikos lietuvių organizacinę santvarką, (Akcentas — Lietuvių Bendruomenės!), šiame susirin-

kime rengiamos svarstybos, kuriose pagrindiniais kalbėtojais yra pakviesti ir sutikę šie ALTS nariai: Domas Adomaitis, Antanas Juodvalkis ir svarstybų vadovas Vytautas Kasniūnas. Kalbamoji tema yra labai plati, tačiau V. Kasniūnas yra prašytas kalbėtojams iš anksto riboti laiką taip, kad visa tema ir diskusijos nesitęstų ilgiau vienos valandos...

ALT S-gos Elizabetho skyriaus narį

JONĄ RAMANAUSKĄ,

jo mielai motinai Lietuvoje mirus, nuoširdžiai

užjaučiame

ALT S-gos Elizabeth Skyriaus
Valdyba ir nariai

A. † A.

BRONIUI DAINIUI

mirus, žmoną ponį ONĄ DAINIENĘ, VY-

TAUTĄ AUKŠTUOLĮ su šeima ir kitus gi-

mines nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

East Chicagos Tautininkai

A. A.

JONUI ADOMONIUI

mirus, žmonai VERONIKAI, sūnui JONUI,
dukrai VAVERINAI KRIŠČIONIENEI su
šeimomis, anūkui ALGIUI ir visiems artimie-
siems nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kar-
tu liūdime

Stella ir Vytautas
Abraičiai

Į svarstybas kviečiami atsilankyti ir svečiai lietuviai, besidomį nūdieniu mūsų visuomenės gyvenimu bei jo apraiškomis.

Po susirinkimo kaip jau įprasta bus šeimyniška kavutė.

Skyriaus Valdyba

• **Kauno Veterinarijos Akademijos** 40 metų sukakties paminėjimas rengiamas š. m. spalio 30 d., 7 val. vak., Lietuvių Tautiniuose namuose, 6422 So. Kedzie Ave. Bus trumpa Akademia, meninė dalis, kurią išpildys solistas Stasys Baras, akompanuojant muzikui Alvydui Vasaičiui, vakariene ir šokiai.

Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti. Vietas užsisakyti iki š. m. spalio mėn. 25 d. pas Dr. K. Karnauską, 3736 W. 78th Pl., Chicago, Ill. 60652, tel. — 581-3187. Vakarienes kainos — \$12.50 asmeniui. Rengia Veterinarijos Gydytojų Draugija išėvijoje.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

Korp. Neo-Lithuania
Chicagoje 50.00
J. Juodis,
St. Petersburg Beach .. 2.00
B. Kasakaitis, Chicago .. 7.00
S. Skirmantas,
Santa Monica, Ca. 2.00
J. Raškauskas,
Baltimore, Md. 7.00
L. Kapeckas, Hartford, Ct. 2.00
J. Kleinaitis,
German Town, Tenn. .. 2.00
V. Gruodis,
Westmont, Que. 7.00
A. Cieminis, Rochester .. 2.00
S. Milašius,
Kenosha, Wis. 7.00
A. Ruigys, Los Angeles .. 2.00
J. Miežaitis, Elizabeth .. 5.00
P. Šulas, Chicago 5.00
G. Žukauskienė, Chicago 2.00
V. Griška,
Great Neck, N. Y. 20.00
E. Rašytinis, Detroit, Mi. 10.00
A. Bliūdžius, Southfield 2.00
J. Yčas, Toronto, Ont. .. 7.00
Z. Juškevičienė, Cicero 10.00
M. Gureckas,
Waterbury, Conn. 25.00
J. Misevičius,
Baltimore, Md. 7.00

Mielam prieteliui

A. A.

IGNUI GATAUČIUI

mirus, jo žmonai DAMUTEI, dukrai VISGAI-

LEI ir sūnams VYTENIUI ir MINDAUGUI

reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Jūra, Gražina ir Viktoras
Stanuliai

andré duval

šios dienos grožio salionas
su vakar dienos kainomis

Viskas vėliausios
mados pas
Andre Duval...

Patrauklus naujas dekoravimas, patys naujausi įrengimai ir geriausiai už viską, mūsų einančios su diena talentingos patarnautojos, kiekviena iš jų eksperte technikoje ir stiliuje.

Taip viskas seka šios dienos reikalavimus, išskirus kainas...

Shampoo &
Styleset \$3.45
not \$7.50

HAIRCUTTING \$3.45
from only not \$7.50

BLOWER CUT & STYLING, only \$7.95
not \$15

L'Oreal Perm
\$12.50
not \$17.50

Frosting \$17.50
not \$30 cup
or cap

Sale of Beauty \$7.87
Special — the famous
Vita Perm, complete
with cut.

Incl. cut
UniPerm \$16.85
The great new wave
that's pre-programed
for beautiful results
every time, \$25 at
most salons.

Permanent Eyelashes, individually applied, \$15
The marvelous No Set Perms, from only \$10
by Hibner, Helene Curtis.

No rollers, no pincurs, ever again!
Jeigu jūs dar nebandėte mūsų saliono, jūs prarandate puikų grožio pažinimą. Nieko nėra ką jūs galėtumėte prarasti — ir jeigu jūs neesate patenkinta mūsų stiliumi, sąskaita nebus pristatyta.

Yra kuklus 30 c. papildomas mokestis
visai sumai.

Penktadienį ir šeštadienį 50 c. daugiau

EAST
• 406 Euclid Ave., 2d F. 781-3161
• Southgate, 5899 Warrensville,
663-6346
• Opposite Eastgate, 449-3435
• Severance Center,
382-2600, 382-2569
• Shoregate, 944-6700,
• Mentor, 255-9115, next to Zayre's
Lake Shore Blvd.
• Painesville 357-6129
The New Market

WEST
• Opposite Southland,
845-3400
• Opposite Westgate,
333-6646
• North Olmsted,
777-8686
• Parmatown,
884-6300
• Midway Mall,
Elyria 324-5742
Lorain 232-8020

Komitetas Detroite 20.00
A. Stapulionis,
Miami Beach, Fla. 5.00
J. Tamošiūnas, Detroit .. 25.00
A. Andriušis, Dorchester 7.00
O. Adomavičienė,
Winchester, Ma. 2.00

R. Gulbinas, Arlington, Il. 7.00
S. Šurkus, Worcester 2.00
J. Bubelis, Philadelphia 10.00
M. Baliutavičius,
Valencia, Venezuela .. 27.00
L. Kriaučeliūnas,
Palos Park, Ill. 10.00
V. Bačanskas, Baltimore 2.00
V. Ripskis,
Evergreen Park, Ill. 7.00
T. Palionis,
Madison, Wisc. 7.00
V. Galgotas, Cleveland .. 5.00
O. Mikulskienė, Cleveland 5.00
B. Macijauskienė, Point
Pleasant Beach, N. J. 7.00
M. Pyle, Lyndhurst, Ohio 2.00
K. Šimulis, Lemont, Ill. .. 7.00
M. Barniškaitė, Cleveland 2.00
P. Klimas, Paris, France 2.00
A. Šležas,
Rochester, Mass. 2.00
J. Gužauskas, Baltimore 2.00
G. H. Bitėnai, Elizabeth 15.00
J. Anužis, Troy, Mich. .. 5.00
J. Naujokaitis, Cleveland 3.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

• Inž. Viktoras Kirkyla
tarnybos reikalais išvyko
dviem savaitėm į Nigeriją,
Afriką.